

Прес-Кур'єр

№ 2 (1509)

ЧЕРВЕНЬ 2024 Р.

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА У 1993 Р.

Читайте нас на сайті:
<https://pk.od.ua>
Пишіть нам на пошту:
pk.gazeta.odessa@gmail.com

Рекорд морського коридору

Попри всі спроби росії завадити, Україна залишається топ-експортером сільськогосподарської продукції та гарантом продовольчої безпеки у світі, повідомили в Адміністрації морських портів.

Починаючи з першого судна Joseph Shulte, що вийшло Українським коридором 16 серпня 2023 року, чорноморські порти переробили 50 млн тонн вантажів.

На 1 червня 2024 року українським морським коридором скористалися 1737 суден.

Одесу відвідав міністр оборони Німеччини

Міністр оборони Німеччини Борис Пісторіус відвідав 30 травня Одесу з неанонсованим візитом. Його супроводжував голова українського військового відомства Рустем Умеров.

Пісторіус повідомив в Одесі про новий пакет військової допомоги Україні на 500 мільйонів євро. До пакету увійде велика кількість ракет для німецьких систем ППО. Також Німеччина передасть розвідувальні безпілотники, системи для РЕБ, запчастини, зокрема нові стовпи для артилерії і двигуни для танків Leopard. Пакет включає і боєприпаси. Це ФРН оплатить курси для підготовки українських військових фахівців.

«Мазепа» вийшов в море

Український корвет "Гетьман Іван Мазепа", побудований у Туреччині, в кінці травня вийшов на перші ходові випробування.

На фото, що оприлюднив турецький морський оглядач Enes Balci, видно, що корабель озброєний 76-міліметровою корабельною артилерійською установкою Super Rapid, зенітно-ракетним комплексом VL MICA, 35-мм турецькою зенітною установкою Korkut, 12,7-міліметровими дистанційно керованими установками STAMP, радаром системи управління вогнем, системою супутникового зв'язку, РЕБ тощо.

Окрім того "Гетьман Іван Мазепа" має радар для виявлення повітряних цілей.

Додому з полону...

У рамках обміну полоненими 31 травня з ворожої неволі звільнено 75 українців — як військових, так і цивільних.

Обмін полоненими відбувся вперше з лютого цього року. На рідну землю повернули 19 захисників острова Зміїний, 14 військових, які охороняли Чорнобильську АЕС, 10 оборонців Маріуполя, а також людей, захоплених окупантами на Харківському,

Київському, Херсонському, Донецькому, Луганському, Запорізькому та Сумському напрямках. Серед них 37 бійців ЗСУ (зокрема, 13 військових ВМС та двоє — Повітряних Сил), 21 нацгвардієць, 7 прикордонників, 6 представників тероборони та 4 цивільних українців.

Серед визволених Оборонців — 70 чоловіків і п'ятеро жінок, шестеро офіцерів та 65 представників рядового та сержантського складу. Щонайменше третина з врятованих мають поранення, тяжкі захворювання або інвалідність.

Це вже 52-й обмін полоненими з моменту початку повномасштабного вторгнення. Станом на зараз вдалося визволити з неволі 3 210 українців.

Скільки корупціонерів на Одещині

Одещина стала третім в країні регіоном за кількістю осіб, внесених до Реєстру корупціонерів у 2023 році. В нас їх 181. Нашу область випереджають лише Львівщина (192) та Київщина (188), повідомили в «Опендатабот».

Всього в державі зафіксували 2,4 тис. корупціонерів. Це майже втричі менше, ніж у 2021 (тоді було близько 7 тис.). Найпопулярніша причина потрапляння до реєстру — пропозиція вигоди за дії або бездіяльність у владі.

Найчастіше зловмисників засуджують до штрафів — 92% вироки. Позбавлення волі та громадські роботи або ж іспитовий строк сумарно складають десь 5-8% покарань.

Тариф на електроенергію підвищено

З 1 червня в Україні єдиний тариф на електроенергію для населення буде становити 4,32 грн/кВт.

Новий тариф діятиме з 1 червня 2024 року до кінця квітня 2025 року, тобто менше року.

Також відбулися зміни і для індивідуальних та колективних побутових споживачів, які проживають в житлових будинках (у тому числі в житлових будинках готельного типу, квартирах), обладнаних електроопалювальними установками:

- до 2000 спожитих кВт на місяць - 2,64 грн/кВт;
- понад 2000 кВт на місяць - 4,32 грн/кВт.

Літо і пляжі

Два десятки пляжів офіційно працюватимуть цього літа в Одеській області, повідомив голова ОВА Олег Кіпер. Більшість пляжів буде в Одесі, оскільки в місті простіше забезпечити безпечні умови.

Перед цим усі пляжі перевіряють на наявність небезпечних предметів, також усі вони будуть розташовані поруч з укриттями.

«Людей не втримати. Люди хочуть прийти й отримати натуральний, живий, природний вітамін — наше сонце. Для військових, для їхніх родин ми хочемо забезпечити ці пляжі, щоб вони могли відпочити і отримали додаткові сили захищати нашу країну», — наголосив Олег Кіпер.

■ NO COMMENT

Президент Володимир Зеленський візьме участь у саміті "Групи семи", який відбудеться 13-15 червня на півдні Італії.

Офіційні переговори про вступ України до Європейського Союзу пропонують розпочати 25 червня.

Верховна Рада ухвалила закон про єдину роумінгову зону з ЄС. Тепер українці, вирушаючи в поїздки в країни ЄС, платитимуть за мобільний зв'язок за «домашніми» тарифами.

Європейський Союз підвищить тарифи на імпорт російського і білоруського зерна з 1 липня.

В результаті аварії вертольота 19 травня загинув президент Ірану. На 28 червня призначено дату дострокових виборів президента Ірану.

Комітет парламенту Іспанії 14 травня визнав Голодомор 1932-1933 років геноцидом і закликав доплатити Україні зброєю. На сьогодні Голодомор визнали геноцидом парламенти близько трьох десятків країн світу, а також Європейський парламент і Парламентська асамблея Ради Європи.

Парламент Грузії 16 травня схвалив закон «Про прозорість іноземного впливу» (відомий як закон про іноагентів) попри протести десятків тисяч громадян. Президентка Грузії Саломе Зурабішвілі наклала вето на документ, втім, правляча «Грузинська мрія» його подолала.

У Молдові Конституційний суд дав дозвіл на референдум про вступ до ЄС. Референдум відбудеться 20 жовтня.

У травні президент Володимир Зеленський звільнив колишнього головнокомандувача ЗСУ Валерія Залужного з військової служби у відставку, а іншим указом призначив його послом України у Великій Британії.

Журі присяжних визнало Дональда Трампа винним за всіма 34-ма звинуваченнями в кримінальній справі про приховування грошей. Слухання щодо винесення вироку призначено на 11 липня.

Європейська комісія схвалила план реформ Ukraine Plan, запропонований урядом України, який передбачає виділення Києву 50 мільярдів євро макрофінансової допомоги протягом 2024-2027 років.

Дані США свідчать, що Китай різко збільшив продажі росії верстатів, мікроелектроніки та інших технологій, які Москва використовує для виробництва ракет, танків, літаків та іншого озброєння для ведення війни проти України.

Правитель росії путін повідомив МАГАТЕ, що кремль планує перезапустити українську Запорізьку АЕС, яка наразі перебуває під російською окупацією.

Цього року Нідерланди нададуть Україні додатковий 1 мільярд євро військової допомоги та виділили 3 мільярди євро на ці ж цілі на 2025 рік.

У МЗС України заявили, що не бачать правових підстав для визнання владіміра путіна демократично обраним і легітимним президентом росії.

6 червня – День журналіста України

Бажаємо всім колегам творчої наснаги задля прискорення нашої перемоги над ворогом!

ЩО ЧИТАЄ СЬОГОДНІ ОДЕСА?

Одеса – місто своєрідне в багатьох аспектах, у тому числі і за газетними уподобаннями. Щодо кількості друкованих видань ще донедавна все було добре, а от за тиражами газет ми вже давно посідаємо чи не останнє місце в Україні.

Сьогодні ситуація з друкованими медіа на Одещині катастрофічна. Переді мною каталог місцевих передплатних видань Одеської області з обласною сферою розповсюдження на 2-е півріччя 2024 року. У ньому всього 22 назви, з них інформаційно-аналітичних видань 19 – 4 в обласному центрі і 15 в районах (ознайомитися з каталогом пропонуємо на нашому сайті <https://pk.od.ua>).

Я свідомий того, що не всі газети ввійшли до каталогу, частина видань через незадовільну роботу пошти взагалі відмовилася від передплати (у тому числі й «Прес-кур'єр»), але це не змінює загальної картини. І, звичайно, ситуація не йде в ніяке порівняння з тим, що було кілька років тому. Наприклад, у обласному передплатному каталозі на 2022 рік (теж далеко не кращому для друкованих ЗМІ) інформаційно-аналітичних видань було 49, в тому числі в самій Одесі 11.

Почин цього багато, у тому числі й об'єктивних. Хіба могла не позначитися на долі газет розв'язана у лютому 2022 року повномасштабна війна путінської росії проти України? А тотальне збідніння народу і масовий виїзд українців за кордон? Із згортанням у країні виробництва

зникла реклама і всі медіа «погналися» за грантами, яких на всіх не вистачає.

Але є багато внутрішніх чинників, що стали смертельними для преси, особливо друкованої.

На перше місце серед них я ставлю реорганізацію «Укрпошти», яка звелася до масового закриття поштових відділень, особливо в селах і райцентрах. Пошта просто перестала носити передплатні газети, а у відповідь люди перестали ці газети передплатувати. Крайніми виявилися редакції, які втратили тиражі, а з ними і кошти за передплату.

Другою проблемою, що нищить друковані медіа, особливо районні, на мою думку є адміністративно-територіальна реформа. Я не проти реорганізації, я за те, щоб чиновників стало менше. Але погодьтесь, якщо замість 26 районів на Одещині залишилися всього 7, це не могло не позначитися на пресі. Частина видань виявилася нікому не потрібною, а ще частина почала орієнтуватися не на районну аудиторію, а на окремі територіальні громади і тепер успішно перетворюється з місцевих у містечкові. На жаль, багато колишніх районів не мають майбутнього, врятувати їх може хіба що створення об'єднаних редакцій і спільних випусків у межах нових районів. Але хто буде сьогодні цим займатися? Втім, це вже третя проблема друкованих ЗМІ.

■ ОДЕЩИНА: ХРОНІКА РОСІЙСЬКОГО ТЕРОРУ

● 1 червня. Вночі ворог випустив по Україні 53 ракети різних типів та 47 ударних БпЛА. Українські захисники збили 35 ракет та 46 безпілотників.

На півдні знищили 5 крилатих ракет та 23 «шахеда». Над Одеською областю українські захисники збили 2 ударних безпілотника. Крім того, ввечері росіяни випустили по Одеській області керовану авіаційну ракету з моря.

● 2 червня. Російські окупанти атакували Україну 2 ракетами та 25-ма БпЛА.

Захисники неба збили 24 "Шахеда" у Миколаївській, Одеській, Херсонській, Київській, Хмельницькій, Дніпропетровській, Кіровоградській, Вінницькій областях.

Вдень військові повідомили про швидкісну ціль на Одесу. Невдовзі пролунав вибух. Ворог знову поцілив у припортову інфраструктуру.

● 3 червня. На світанку ворог атакував Одещину керованою авіаційною ракетою.

Ракета втратила бойову спроможність в акваторії Чорного моря.

● 4 червня. Вранці в Одесі пролунав вибух, у деяких дворах аж завилі сигналізації авто.

Перед цим у місті оголосили тривогу, була загроза балістики. Об'єкт атаки знову порт.

(Детальніше на нашому сайті pk.od.ua)

СМЕРТЬ РОСІЙСЬКИМ ОКУПАНТАМ!

ПОГЛЯД

П'ЯТЬ РОКІВ ВОЛОДИМИРА ОЛЕКСАНДРОВИЧА

У травні виповнилося п'ять років із дня вступу на посаду президента Володимира Зеленського. Для російської пропаганди це привід заявити про "нелегітимність" українського лідера після 20 травня 2024 року. Для опонентів Зеленського всередині України це привід визначитись із власними пріоритетами. Вирішити, що для них важливіше: звести давні політичні рахунки чи не підігравати росіянам. А для решти країни це привід озирнутися назад і підбити попередні підсумки незвичного президентства в новітній українській історії.

Мабуть, найбільш провокаційне питання, яке може народитися цими днями, звучить так: чи погодився б Зеленський йти в президенти, якби хоч віддалено уявляв, якими стануть його п'ять років на Банковій? Чи, зазирнувши в майбутнє, засновник "95 кварталу" хотів би відійти убік і дозволив би Юлії Тимошенко розгромити Петра Порошенка та виграти президентські перегони?

Цілком можливо, що Володимир Зеленський зразка 2019 року ухвалив би саме таке рішення. Але у сьогоднішнього Зеленського залишилося не так багато спільного з наївним шоуменом з минулого життя.

Так, нинішній Володимир Олександрович зовсім не схожий на себе п'ятирічної давності – навіть зовні. А його президентство виявилось абсолютно не схожим на той сміливий політичний експеримент, про який наші співвітчизники сперечалися п'ять років тому.

У травні 2019 року дилетант Зеленський прийшов на державний корабель не юнгою, не матросом, не боцманом, а капітаном. Саме собою це виглядало джерелом серйозних ризиків для країни. Проте передбачалося, що капітан-початківець буде вчитися політичному мореплаванню в каботажному плаванні, поблизу рідних берегів. Очікувалося, що Володимир Олександрович набере досвіду, вирішуючи звичні вітчизняні проблеми, з якими мали справу його попередники: корупція, бідність, необхідність економічних реформ, труднощі з євроінтеграцією, гібридна війна низької інтенсивності etc.

Але натомість вітчизняний корабель під управлінням Зеленського практично одразу ж винесло у світо-

вий океан. Офіційний Київ зіткнувся з глобальними викликами, які не мали аналогів в історії незалежної України.

Кінець 2019-го: у Вашингтоні спалахує Ukrainegate. Прізвище українського президента стає відомим у всьому світі. Через телефонну розмову із Зеленським Палата представників оголошує імпичмент американському лідеру – втретє за всю історію США.

Січень 2020-го: увага всього світу прикута до авіалайнера "МАУ", збитого іранськими військовими. Це не лише найбільша катастрофа в історії української авіації, а й привів від майбутньої Осі зла – задовго до появи перших "Шахедів" в українському небі.

Весна 2020 року: планету накриває пандемія COVID-19. Паніка та розгубленість, локдаун та обов'язкові маски, закриті кордони та безлюдні аеропорти, переповнені лікарні та дефіцит кисневих концентраторів – так виглядає нова світова реальність, в якій опиняються мільйони українців.

Для президента Зеленського ці непередбачені глобальні виклики мали подвійний ефект. З одного боку, планка вимог до нового глави держави різко зросла. Вихідцю з "95 кварталу" довелося доводити свою спроможність уже не на тлі старих вітчизняних політиків, а на тлі провідних світових лідерів. Однак, з іншого боку, Володимир Олександрович отримав універсальне виправдання: важко звинувачувати політика-новачка в дилетантстві, якщо він зіштовхнувся з безпрецедентною проблемою, і всі довкола теж стали дилетантами. Нехай у 2020-2021 роках українські локдауну виявилися не надто ефективними – але хіба маститі державні діячі на Заході впоралися з цим набагато краще?

Характерно, що нині тодішні турботи, провали та вдалі ходи Зеленського практично забуті: їх заступила повномасштабна війна з Росією.

Наприкінці 2020 року здавалося безперечним, що Володимир Олександрович залишиться в історії як президент епохи коронакризи, але тепер втратило значення майже все, що відбувалося до 24.02.2022.

Тим часом, потрясіння того часу стали для гаранта дуже цінною життєвою школою. Зіткнувшись із непередбаченими ударами на са-

мому початку свого президентства, Зеленський вчився існувати в екстремальних умовах; імпровізувати та маневрувати; не розраховувати на світову стабільність. І в лютому 2022-го Путін мав справу вже не з колишнім благодущим шоуменом – що могло б призвести до фатальних наслідків для України – а із відносно загартованою людиною.

При цьому велика війна обернулася для українського президента таким же двоїстим ефектом, як раніше – Ukrainegate або пандемія COVID-19.

З одного боку, планка вимог до Зеленського злетіла до неба. Найбільша війна планети за останні сорок років вимагає від глави держави колосальних зусиль, неймовірної стійкості, залізної волі, ініціативи та стратегічного мислення. Сьогодні дії українського президента оцінюють, порівнюючи його навіть не з Байденом, Шольцем чи Макроном, а з легендарними історичними постатями на кшталт Уїнстона Черчілля та Франкліна Рузвельта. І, звісно, живому Володимиру Олександровичу важко конкурувати зі знаменитими покійниками.

Проте, з іншого боку, російське вторгнення подарувало гаранту своєрідну історичну індульгенцію: принаймні на якийсь час. Як можна дорікати Зеленському за недосвідченість, якщо досвідом ведення повномасштабної війни не володіє жоден державний діяч у сучасній Європі? Як можна інкримінувати Зеленському непрофесіоналізм, якщо після 1991 року до повномасштабної війни не готувався ніхто з професійних політиків у всьому цивілізованому світі?

Велика війна, розв'язана москвою, списує не все, але дуже багато. Але якщо масштабне військове протистояння майже повністю заслонило діяльність Володимира Олександровича у 2019-2021 роках, то його нинішні вчинки будуть заслонені фіналом цього протистояння.

Немає сумнівів, що українське суспільство прирівняє підсумки президентства Зеленського до підсумків великої війни. Причому мірилом виявляться не так об'єктивні результати бою з рф, як їх суб'єктивне сприйняття.

Якщо результат війни буде інтерпретований більшістю українців як перемога, то Володимир Олександрович увійде до історії героєм, а його промахи, слабкості, помилки та невдачі поступово забудуться. Якщо ж фінал війни буде сприйнятий більшістю наших співгромадян як поразка, то винуватцем цього вважатимуть саме шостого президента. Тоді Зеленський вже не зможе розраховувати на поблажливості: ніхто не буде враховувати несприятливі історичні обставини або згадувати особисту мужність, виявлену гарантом після 24.02.2022.

Переможеців не судять, а тих, хто програвав, не шкодують: ось формула, з якою Володимир Зеленський вступає в незапланований шостий рік своєї президентської каденції. І хоч би скільки не затримався на Банковій нинішній глава держави, йому доведеться відштовхуватися саме від цієї формули.

Михайло ДУБИНЯНСЬКИЙ.
(«Українська правда»).

Хто житиме на Землі?

До кінця століття народжуваність по всьому світу буде настільки низькою, що більшість держав не зможуть підтримувати наявну кількість населення. Водночас лідерами за народжуваністю будуть найбідніші країни. Про це йдеться у дослідженні, опублікованому в науковому журналі The Lancet, повідомляє Reuters.

Американські дослідники прогнозують, що до 2050 року 155 з 204 країн і територій (76% від усіх) матимуть рівень народжуваності, нижчий за необхідний для відтворення населення.

За словами вчених, до кінця століття понад три чверті живонароджених припадатиме на країни з низьким і нижчим за середній рівнями доходів. Понад половина з них – країни Африки на південь

від Сахари.

У 1950 році середня кількість народжень на одну жінку складала близько 5. Тоді як у 2021 році вона знизилася до 2,2.

Водночас 110 країн (54%) до 2021 року вже мали показники, які не забезпечують відтворення населення, – нижчі за 2,1 дитини на жінку.

Особливо тривожна тенденція спостерігається у Південній Кореї та Сербії. Там рівень народжуваності становить менш як 1,1 дитини на жінку.

Кому треба до психіатра?

Міністерство охорони здоров'я затвердило нові вимоги щодо періодичних психіатричних оглядів для різних категорій працівників. Про це повідомляє пресслужба МОЗ України.

Згідно з новими вимогами, працівники підприємств харчової промисловості та фармації повинні проходити огляд щорічно, тоді як працівники атомної енергетики та члени екіпажів морських суден роблять це раз на два роки. Один раз на рік мають відвідувати психіатра працівники пожежної охорони, рятувальних, гірничо-рятувальних, газорятівних служб, екстреної медичної допомоги та спеціалізованих медичних бригад. Керівники, заступники керівників центральних органів виконавчої влади – один раз на п'ять років. Така ж вимога до осіб,

уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Наказ передбачає проведення попередніх психіатричних оглядів перед прийняттям на роботу або призначенням на посаду.

Усі деталі щодо термінів та процедур оглядів можна знайти у відповідному наказі, доступному за посиланням на офіційному веб-сайті Міністерства охорони здоров'я.

Пентагон і НЛО

США не приховують від громадськості інопланетні технології чи позаземних істот. Про це йдеться у звіті спеціального урядового відомства, який оприлюднив Пентагон, повідомляє The Guardian.

«Постійною темою в популярній культурі є особливо наполегливий наратив про те, що уряд США знайшов кілька позаземних космічних кораблів і позаземні біологічні рештки, що він керує програмою або програмами з реінжинірингу знайдених технологій, і що він змовився з 1940-х років, щоб тримати ці зусилля в таємниці від Конгресу Сполучених Штатів і американської громадськості», – йдеться в документі.

Слідчі отримали повний доступ до всіх відповідних секретних програм уряду США та проаналі-

зували всі офіційні урядові розслідування, починаючи з 1945 року. Вони також дослідили засекречені та незасекречені архіви, співпрацювали з представниками розвідки та Міноборони.

Згідно зі звітом, не знайдено жодних доказів того, що будь-яке розслідування уряду США, академічне дослідження або офіційна експертна група підтвердили, що будь-яке спостереження НЛО представляє позаземну технологію.

Призовий фонд «Євро-2024»

З 14 червня по 14 липня 2024 року в 10 містах Німеччини пройде чемпіонат Європи з футболу. Україна також є учасником «Євро-2024», потрапивши на чемпіонат за підсумками плей-оф відбору, у якому перемогла з рахунком 2 : 1 спочатку збірну Боснії і Герцеговини, а потім – збірну Ісландії.

За вихід на чемпіонат Європи-2024 збірна України вже заробила 9,25 млн євро. Таку суму отримає кожен з 24 учасників турніру у Німеччині, повідомляє офіційний сайт УЄФА.

Загальний призовий фонд «Євро-2024» складає 331 мільйон євро – стільки ж розподілили між учасниками і попереднього чемпіонату Європи.

Розподіл призових на «Євро-2024» з футболу такий:

● кваліфікація на «Євро-2024»: 9,25 млн євро;

- перемога у матчі групового етапу: 1 млн євро;
- нічия у матчі групового етапу: 500 тисяч євро;
- вихід в 1/8 фіналу: 1,5 млн євро;
- вихід у чвертьфінал: 2,5 млн євро;
- вихід у півфінал: 4 млн євро;
- фіналіст: 5 млн євро;
- переможець: 8 млн євро.

Максимальна сума, яку отримає переможець турніру у Німеччині, якщо виграє всі три матчі групового етапу, – 28,25 мільйона євро.

10-річчя Одеського екзархату УГКЦ

7 травня, у Світлий вівторок, із нагоди 10-річних ювілеїв реорганізації Одеського екзархату й архиєрейської хіротонії владика Михайла Бубнія Отець і Глава Української Греко-Католицької Церкви Блаженніший Святослав очолив Архиєрейську Божественну Літургію у храмі Святих Петра і Павла в м. Южне. Із Главою Церкви співслужили Апостольський нунцій в Україні архієпископ Вісвальдас Кульбокас, єпископи Київської митрополії УГКЦ і численне духовенство.

Під час проповіді Блаженніший Святослав зазначив, що багаторічна Одеса сьогодні відчуває підтримку з різних куточків України. Він згадав про дві події, які 10 років тому розпочали нову сторінку в історії Церкви на Півдні України: реорганізація Одесько-Кримського екзархату на Одеський та Кримський, а також єпископську хіротонію владика Михайла Бубнія – першого екзарха Одеського екзархату.

Отець і Глава УГКЦ наголосив, що, незважаючи на складні обставини, у яких розпочинала свою діяльність нова церковна структура, Одеський екзархат за 10 років зумів багато зробити для розвитку та зміцнення віри на Півдні України.

Архиєрей згадав про трагічну ситуацію, яка склалася на окупованих територіях України, частини яких належить до Одеського екзархату. Він закликав вірян до ширшої молитви за людей, які там живуть, та за швидке звільнення цих земель.

Предстоятель УГКЦ також висловив подяку всім, хто служить Церкві і проповідє Боже слово. Він зазначив, що бути греко-католиком в Одеському екзархаті – це не лише віра, а й виклик, місія та свідчення про віру в Бога.

Наприкінці літургії привітальне слово виголосив Апостольський нунцій в Україні архієпископ Вісвальдас.

Блаженніший Святослав привітав владика Михайла Бубнія з першим десятиріччям архиєрейського

служіння та подякував йому за те, що 10 років тому сказав «так» покликанню служити в такий важкий час.

З нагоди ювілею Одеського екзархату Отець і Глава УГКЦ Блаженніший Святослав іменував двох священників екзархату митрофорними протоієреями – о. Івана Третьяка, пароха парафії Різдва святого Івана Хрестителя в м. Кропивницький, синкела у справах духовенства, та о. Василя Колодчина, пароха парафії Святих Петра і Павла в м. Южне, синкела у справах соціального служіння, директора «Карітас-Одеса УГКЦ». А також вручив патріарші грамоти тим, хто долучився до розбудови Одеського екзархату, зокрема о. Миколі Слободяну, о. Петрові Маковецькому, о. Олександр Більському, о. Ігореві Макару, о. Тарасові Павлюсу, о. Володимиру Цяпку, о. Святославу Кирику, о. Ігнатієві Москалюку та брату Миколі Мудрику.

За матеріалами департаменту інформації УГКЦ.

Оперативне командування «Південь» очолив бригадний генерал Шаповалов

Бригадний генерал Геннадій Шаповалов призначений командувачем військ оперативного командування «Південь». В ОК «Південь» повідомили, що нового командира 16 квітня представив підлеглим командувач Сухопутних військ Збройних сил України генерал-лейтенант Олександр Павлюк.

Геннадію Шаповалову 46 років. У 2000 році він з відзнакою закінчив Інститут танкових військ

при Харківському державному політехнічному університеті, а у 2012 році також з відзнакою завершив навчання в Командно-штабному інституті застосування військ Національного університету оборони України.

Також він закінчив Військовий коледж Армії Сполучених Штатів Америки, де готують старший офіцерський склад для сухопутних військ США, а також іноземних слухачів за програмою підготовки

керівного складу для подальшого просування по службі в ранзі до генерал-лейтенанта включно.

Після цього Шаповалов із 2019 року очолював 59-ту окрему мотопіхотну бригаду імені Якова Гандзюка, два батальйони якої дислокувалися в Одеській області.

За час своєї військової кар'єри він пройшов усі щаблі від команди-ра танкового взводу до комбрига. У березні 2022 року отримав звання бригадного генерала.

Як ми повідомляли, екскомандувач ОК «Південь» генерал-майор Андрій Ковальчук очолив одеську Військову академію.

Два роки одеській 126-й бригаді ТО

Два роки з моменту створення одеської 126-ї бригади територіальної оборони виповнилося 23 березня. Про це повідомили представники частини.

«Військовослужбовці нашої бригади звільняли Миколаївську та Херсонську області. Брала участь у боях за села та містечка. Звільняли Херсон. Ми невпинно йдемо вперед, до визволення всієї території нашої України! Ми пам'ятаємо кожного побратима та посестру, які віддали життя за наше право бути Вільними

Людьми», — заявили в бригаді.

Нагадаємо, у березні 2022 року, у дні, коли над нашою Батьківщиною нависла найбільша загроза,

сотні одеситів вишикувалися у черги біля військоматів, щоб стати добровольцями територіальної оборони.

У перші тижні існування нової частини новобранці проходили постійні тренування і прикривали узбережжя Одеської області від ворожого десанту. Пізніше наші герої взяли активну участь у звільненні територій Миколаївської та Херсонської областей, а з 12 грудня 2022 року бригада в повному складі вирушила на фронт на сході України.

■ НОВИНИ

Завод вироблятиме... водень

Один із найважливіших проєктів в Одеському регіоні — Н2U, який передбачає будівництво заводу з виробництва відновлюваного водню. Про це повідомляє Конгрес місцевих та регіональних влад при президентові України.

Цей проєкт, що отримав фінансування в більш як 20 мільйонів доларів США від МЗС Великої Британії, має на меті не лише забезпечити внутрішні потреби в енергії, а й стати ключовим гравцем на ринку «зеленого» водню для експорту до Європейського Союзу.

Також планується будівництво сонячних та вітрових електростанцій об'ємом до 120 МВт та 80 МВт, що дозволить ефективно використовувати природні ресур-

си області для виробництва чистої енергії.

Повернення бавовника

Фахівці Українського інституту експертизи сортів рослин засіяли на Одещині перші поля з п'ятьма експериментальними сортами бавовника. Сорти бавовника надали агроінституту з Німеччини, США та Туреччини.

Наразі цей процес має дослідницький характер. Спеціалісти перевіряють агротехнічні процеси вирощування бавовника в Одеській області. На їх думку, ідеальні природно-кліматичні умови для цієї сільськогосподарської культури склалися в Бессарабії.

Бавовняна целюлоза використовується для виробництва пороку. Її потреба для України оцінюється у 10 000 тонн. Для цього необхідні засіяти 30 000 га або площу вдвічі менше, якщо бавовну вирощувати на зрошува-

них землях.

На Одещині, до речі, вже вирощували бавовник. Пік посівів припав на 50-ті, коли в Україні під культурою було пів мільйона гектарів.

Катером з Овідіополя до Аккермана

Швидкісний катер на підводних крилах з 10 травня знову курсує між Білгородом-Дністровським та Овідіополем.

Заплановано відправлення з Білгорода-Дністровського о 7:45, 12:45 і 15:45. Зворотні рейси з Овідіополя стартуватимуть о 9:00, 14:00 і 17:00. Частота рейсів залежатиме від погоди.

Жителів Аккермана до причалу доставлятиме безкоштовний автобус.

Зазначимо, незважаючи на повномасштабну війну, катер щорічно продовжує курсувати лиманом у теплу пору року.

молдовськими колегами — це відкріє швидкий шлях і коридор до румунського порту Галац.

Крім вантажівок, контроль проходитимуть і автобуси — для них на пункті пропуску передбачена окрема смуга з терміналом.

чиновники отримують від держави та місцевих органів самоврядування, тобто зарплати та пенсії. З'ясувалося, що вісім осіб за минулий рік заробили понад мільйон гривень.

Перше місце посів керівник апарату обласної ради Олександр Балан — він заробив 1,106 млн грн як зарплату і ще 106 тисяч пенсії.

На другому місці мер Білгорода-Дністровського Віталій Граждан. Його зарплата за минулий рік складала 1,150 млн грн.

Далі йде віцемер Одеси Валерій Сілін. Зарплата у нього невисока, всього 457 тисяч гривень на рік. Однак величезна пенсія правоохоронця — 641 тисяча гривень (у минулому він був прокурорським слідчим-важняком) дозволила йому заробити 1,098 млн грн і посісти третє місце.

Злегка відстала від колеги головна фінансистка міськради — віцемерка Світлана Бедрєга — у 2023 році вона отримала 837 тисяч гривень зарплати та 237 тисяч пенсії. Разом — 1,074 млн грн.

А на п'ятому місці — заступниця голови Білгород-Дністровської районної військової адміністрації Тетяна Домчинська: вона заробила 1,030 млн грн за 2023 рік.

■ ОДЕЩИНА: ХРОНІКА РОСІЙСЬКОГО ТЕРОРУ

● 6 березня. **Росіяни вдарили ракетою по Одесі, коли в місті перебував прем'єр-міністр Греції Кіріакос Міцотакіс, який в Одесі зустрічався з президентом України Володимиром Зеленським.**

В результаті ракетного удару по Одеському порту п'ятеро людей загинули і п'ятеро дістали поранення, повідомив речник ВМС Дмитро Плетенчук. Втім, кількість жертв згодом збільшилася, за останніми даними, в лікарні померли ще четверо людей.

На спільній пресконференції український президент і грецький прем'єр розповіли, що в момент прильоту вони перебували в порту.

● 10 березня. **У ніч на 10 березня у небі над Україною було знищено 35 із 39 ударних БпЛА.**

Сили протиповітряної оборони в Одеській області вночі 10 березня знищили 11 дронів-камікадзе Shahed-136. Один із дронів влучив у промисловий об'єкт в Одеському районі. Спалахнула пожежа, яку оперативно загасили рятувальники. Ніхто не постраждав.

● 11 березня. **Над Одеською областю вночі 11 березня сили ППО збили 10 "шахедів", проте є влучання, зокрема в Одеському районі уражено інфраструктурний об'єкт. Про це повідомили Сили оборони Півдня.**

В повідомленні йдеться, що "не вдалося уникнути влучань". Зокрема, в Одеському районі уражено інфраструктурний об'єкт, пошкоджено адміністративні будівлі, виникли пожежі було ліквідовано.

● 13 березня. **Ворог продовжує тактику точкових ракетних ударів, випробовуючи і розвідуючи системи протиповітряної оборони. Про це повідомили у Силах оборони півдня України.**

Вранці 13 березня російський літак тактичної авіації випустив керовану авіаційну ракету по Одеській області. Сили ППО знищили її над морем.

● 15 березня. **Чорною стала для Одеси п'ятниця 15 березня: через ракетні удари «Іскандерами» в місті найбільша кількість загиблих з початку війни.**

Підступний ракетний удар був спрямований на курортний район Одеси — Дачу Ковалевського. Жажливої сили вибухи зруйнували триповерховий корпус бази відпочинку і більше десяти приватних будинків, станцію техобслуговування, газопровід низького тиску, автівки швидкої допомоги та пожежно-рятувальні автомобілі.

Ворог діяв підступно і підло. Після першого вибуху рашисти дочекалися приїзду рятувальників і медиків і вдарили другим «Іскандером» знову в цей район. Жертвами терористичного удару стала 21 людина, понад 70 чоловік одержали поранення.

У суботу, 17 березня, в Одесі було оголошено день жалоби.

● 17 березня. **Сили протиповітряної оборони вразили 13 дронів-камікадзе Shahed-136 вночі 17 березня над Одеською областю. Ще один такий самий безпілотною збили на Миколаївщині.**

Сили оборони півдня України повідомили, що кілька дронів усе-таки вилетіли на землю.

В Одеському районі було пошкоджено два законсервовані підприємства, спалахнули пожежі. Вогонь вдалося оперативно загасити, ніхто не постраждав.

● 25 березня. **У ніч на 25 березня росіяни атакували Одеську та Миколаївську області ударними БпЛА та протирадіолокаційною ракетою, поцілили в енергетичні об'єкти та житловий будинок, 11 людей поранено.**

По 4 ударних БпЛА було збито на Одещині та Миколаївщині. Однак уникнути влучань не вдалося.

На Одещині уламки збитого дрона пошкодили енергетичний об'єкт та спричинили на ньому пожежу, через що було знеструмлено частину обласного центру та прилеглих населених пунктів.

Повітряна тривога знову прозвучала в Одесі о 17.23.

За повідомленнями Повітряних Сил, ворог випустив по Одесі балістичні ракети по рекреаційній зоні. Зокрема, подвійним ударом за балістичною траєкторією зруйновано дві будівлі. Відомо про 4 поранених.

● 28 березня. **Вночі та зранку ворог знову атакував Одещину різними типами ракет та дронами-камікадзе. Люди не постраждали.**

На початку ночі з літаків Ту-22М3 росіяни спрямували ракети Х-22 в бік півдня нашого регіону, а згодом з літака Су-30 випустили і протирадіолокаційну ракету в тому ж напрямку. Ракети втратили бойову спроможність в акваторії моря.

Потім, близько третьої години ночі, ворог атакував Одещину ударними безпілотною.

Два ударні безпілотною, які окупанти випустили в бік Одеської області, збили українські захисники.

● 29 березня. **Чотири вибухи прогрімали в Одесі після оголошення повітряної тривоги: місто атакували ракетами. Кілька цілей збили наші захисники.**

Окупанти випустили по Одесі дві ракети Х-59, повідомили Повітряні сили. Унаслідок падіння уламків збитих ракет в Одесі травмовано 5 людей, серед яких троє дітей — 10, 12 і 15 років.

● 30 березня. **Черговий удар російських безпілотною вбили вночі 30 березня захисники півдня України. Ворог ціпився в енергетичну інфраструктуру.**

Повітряний бій тривав понад три години. «Шахеда» маневрували над кількома областями, намагаючись виявити й обійти засоби ППО.

Сім із них вдалося знищити: чотири в Дніпропетровській, два в Одеській і один у Херсонській областях.

● 31 березня. **Вісім дронів-камікадзе окупанти спрямували на об'єкти енергетики Одеської області вночі 31 березня. Усі цілі вдалося збити, проте уламки одного з «шахідів» пошкодили енергетичний об'єкт. Унаслідок авіаудару ніхто не постраждав.**

Станом на 10 годину ранку 31 березня без електропостачання в Одеській області перебували 10 тисяч абонентів.

● 5 квітня. **Чотири ударні безпілотною Shahed-131/136 знищили українські захисники в ніч на 5 квітня над Одеською областю.**

Як повідомили в командуванні Сил оборони півдня України, ворог спрямував свій удар на енергетичну інфраструктуру, але за пів години всі цілі збили.

Понад сто вікон у 16 житлових будинках було пошкоджено внаслідок атаки окупантів на Одесу, повідомили у пресслужбі мерії міста.

● 6 квітня. **Над акваторією Чорного моря воїнами зенітної ракетної Одеської бригади вдень 6 квітня знищено два російські розвідувальні дрони «Орлан-10», повідомили в Силах оборони. А пізно ввечері 6 квітня росіяни випустили по Одесі ракету, імовірно "Іскандер-М". Ціллю ворога знов стала припортова інфраструктура нашого міста.**

Сили оборони півдня України повідомили, що ракета влучила в один з об'єктів припортової інфраструктури — пошкоджено адміністративну та технічну споруди. Виникла пожежа, яку вогнеборці оперативно ліквідували.

Унаслідок атаки постраждала співробітниця одного із сусідніх підприємств.

● 7 квітня. **В Одесі вранці 7 квітня пролунали вибухи, хоча повітряна тривога не оголошувалась.**

Згодом з'явилось повідомлення, що в небі над Одесою збито розвідувальний дрон окупантів.

(Детальніше на нашому сайті pk.od.ua)

Через пункт «Рені»

Міжнародний автомобільний пункт пропуску «Рені» відкрився після реконструкції на кордоні України, Молдови та Румунії в районі молдавського містечка Джурджулешти. Про це повідомило Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури.

Реконструкція передбачала ремонт фасаду та інтер'єру адміністративної будівлі, заміну дорожнього покриття, встановлення нових дорожніх знаків, інформаційних покажчиків та дорожню розмітку.

Заступник міністра Сергій Деркач пояснив, що запуск спільного контролю на українській стороні дасть змогу збільшити пропускну спроможність цієї ділянки кордону. Зараз через «Рені» проходить не більше 50 вантажівок на добу. Наша мета — збільшити цю кількість щонайменше вдвічі, зазначив він.

Деркач також наголосив, що наступним кроком у рамках ініціативи «зелений коридор» має стати запуск скоординованого контролю на румунському пункті разом із

■ ГРОШІ

Рейтинг обранців і чиновників

"Центр публічних розслідувань" спільно з експертами всеукраїнської громадської кампанії "Атестація депутатів місцевих рад" проаналізували декларації 55 депутатів Одеської міської ради за 2022 рік, що були оприлюднені станом на 1 лютого 2024 року. За результатами цього аналізу журналісти склали своєрідний рейтинг обранців, що заробили того року найбільше. Пропонуємо ознайомитися з цим рейтингом, який опублікував Інтен.

Очолив п'ятірку Василь Ієремія. У 2022 році його дохід склав 96,9 мільйона гривень. Основну суму — 81,7 мільйона гривень він отримав у подарунок від мами Ганни Онішук.

На другому місці Вадим Мороховський. Його дохід склав 52,8 мільйона гривень. З них 43,8 мільйона складала заробітна плата депутата на посаді голови правління ПАТ "Банк Восток".

Третє місце з 43,2 мільйонами гривень доходу посів Віктор Наумчак. Майже вся сума — 42,9 мільйона гривень — це дохід від

підприємницької діяльності.

Четверте місце дісталось Олені Коробковіч. У 2022 році вона отримала дохід у сумі 15,8 мільйона гривень. Загалом це заробітна плата — 14,7 мільйона гривень в АТ "СЕНС Банк".

І закриває п'ятірку Андрій Терновський з 12,9 мільйона гривень річного доходу. Основу суми складала заробітна плата — 7,4 мільйона гривень й продаж Porsche Cayenne за 4,9 мільйона гривень.

Разом депутати Одеської міської ради в перший рік війни заробили понад 200 мільйонів.

А найвисокооплачуваними чиновниками у регіоні є керуючий справами облради, два віцемери Одеси, а також міський голова старовинного Аккермана, повідомляє «Думська».

Видання порахувало доходи, які

Голова Одеської обласної військової адміністрації Олег Кіпер:

«ЗАКІНЧИТЬСЯ ВІЙНА, Я БУДУ ПО ДОПИТАХ ХОДИТИ ЩЕ ДУЖЕ БАГАТО ЧАСУ. І ЯК ПРОКУРОР, І ЯК ГЛАВА ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ. ПОВІРТЕ, Я ДО ЦЬОГО ГОТОВИЙ...»

20 травня на сайті "Цензор.НЕТ" з'явилося велике інтерв'ю голови Одеської обласної військової адміністрації Олега Кіпера журналістці Тетяні Бодні. Відповідаючи на запитання, очільник Одещини розповів про те, як працюють порти Великої Одеси під постійними обстрілами, чи вдається розвивати морські перевезення в умовах воєнного часу, чому попри задекларовану владою боротьбу з тінювими схемами щодо експорту зерна, вони досі існують, як на тлі нового наступу росії триває процес мобілізації і які загрози наразі є для Одещини?

Значне місце в інтерв'ю приділено ситуації, що склалася через виданий Олегом Кіпером у серпні 2023 року наказ про посилення митного контролю в регіоні і введення особливих правил для вивезення агропродукції на експорт з Одещини. На початку травня hromadske опублікувало з цього приводу журналістське розслідування, а з його подачі багато медіа почали звинувачувати голову Одеської ОВА у введенні на території регіону окремих митних правил і взяття під контроль майже всі морські зернові перевезення.

Саме цю частину інтерв'ю Олега Кіпера «Цензору.НЕТ» пропонуємо читачам «Прес-кур'єра».

Повну версію публікації читайте на сайтах <https://censor.net/ua/r3490023> та <https://pk.od.ua>

— Коли вас призначали на посаду керівника Одеської обласної військової адміністрації, багато хто писав, що оскільки ви працювали переважно в прокуратурі, то не розумієтеся на економіці. Але несподівано один з ваших перших наказів, який викликав широкий резонанс і шквал критики, стосувався саме економіки, зокрема, експорту зерна. Його називають наказом Кіпера-Москальова, бо другий підпис там поставив тодішній командувач оперативнo-стратегічного угруповання військ "Одеса". І критикували цей документ представники «білого» бізнесу. Вони заявляли, що цим наказом їх змушують порушувати податкове і митне законодавство, блокують їхню діяльність. Навіщо ви його ініціювали? Побачили щось, що спонукало боротись із тінювими схемами і "чорним" зерном, чи були якісь інші мотиви?

— Я не можу сказати, що побачив, що хтось вчиняє злочин. Йшлося про певні "шпарини" в законодавстві, які давали можливість функціонувати тінювими схемам. Звернув на них увагу, що працюючи адвокатом і прокурором. Що зерно можливо було вивозити, підставляючи не завжди правдиві документи, при цьому перевіряти їхнє походження було не обов'язково. Тому була присутня так звана форма два, купівля-продаж за готівку.

— "Малювали" документи, бо у фермерів купували зерно за готівку?

— Ні, не всі фермери продають зерно за готівку. Дуже багато підприємств, фермерів працювали і працюють відкрито. На жаль, є й такі, які продавали за "кеш" посередникам, ті своєю чергою в подальшому перепродавали далі не завжди з відповідним пакетом документів.

Пізніше ці компанії закривалися, відповідно — неповернення валюти в державу й інші збитки від цих сумнівних операцій. На що це впливало? На курс гривні. Тому що неповернення валютного виторгу в Україну треба чимось перекривати. Звичайно, що Мінфін бере кошти з бюджету і перекидає. І виходить, що чорний ринок працює, а держава забезпечує йому роботу.

Тобто, маючи такі "шпарини" у законодавстві і гарних юристів, компанії можуть цим користуватись.

Що було зроблено?! Вивчивши усю цю ситуацію, ми почали збирати бізнес, розмовляти і пояснювати: "У нас у країні важка ситуація. Це податки".

— Як саме бізнес був на зустрічах?

— Вітчизняні крупні компанії, міжнародні, представники асоціацій. На зустрічах обговорювали все про упорядкування зернового ринку, щоб держава не втрачала кошти. Всі послушались, надали пропозиції, зауваження. В цілому тоді всі заявили: ми повністю підтримуємо ініціативу. Усі компанії підписали меморандум.

Коли наказ вступив у дію, почалась критика, мабуть, не повірили, що саме підписання буде, без будь-яких переваг для окремих, а будуть одні правила для всіх.

Почалась критика, що нібито порушуємо Податковий, Митний кодекси. Тому тут потрібно сказати, чому був

здіяний пан Москальов. Під час війни закон дозволяє запроваджувати обмеження конституційних прав. Ми не обмежували нічого, ми змінили порядок. Тому давайте говорити так, як є. Якщо раніше пакет документів щодо закриття митної декларації подавали після того, як судно з вантажем залишало межі України, то сьогодні відповідно наказу закриття митної декларації і виходу судна неможливо, без перевірки походження товару, відповідно подачі податкової накладної.

Це дає можливість відслідкувати походження товару і відповідно зрозуміти, цей вантаж куплений у працюючого підприємства чи у фіктивної фірми.

— Є компетентні органи, які мали би без вас боротись з контрабандою і тінювими схемами. Вони не знали, що в області є компанії, які ухиляються від сплати податків, що є "чорний" експорт? Вони не працювали чи в них були якісь домовленості між собою, з бізнесом, контрабандистами?

— Як кадровий прокурор, вам чітко скажу: ці органи документують злочини. Але через "шпарини" в законодавстві, в більшості злочин документується по факту. Коли вони закрили декларацію, подана податкова накладна, ти бачиш, що походження товару не підтверджується і слідчі органи вимушені "наздоганяти".

Тому проаналізували, що наздогнати "фунта", який навіть не є власником здебільшого, відправити його з обвинувальним актом у суд, показати галочку в статистиці, що направив кримінальне провадження до суду це добре, але не дієве. Нічого так боляче не б'є, як коли зерно лежить у тебе на кораблі арештоване, у зв'язку з відсутністю підтверджуючих документів, ти попадаєш на мільйонні контракти. І, як кажуть, нічого так не вчить людей, як недоотримання вигода. Тому і був змінений порядок, щоб не доганяти, а працювати на випередження.

— Тобто, ви не стали взагалі говорити із силовиками, не сподівалися, що вони щось зроблять?

— Вони нічого б не зробили, почитайте мене. Процес документування в Кримінальному процесуальному кодексі прописано так, що правоохоронцю, щоб перевірити походження зерна, потрібно зробити багато процесуальних дій щодо перевірки походження та таке інше. За цей час вантаж здебільшого залишав територію України. Звичайно, цим і користувались компанії з ознаками фіктивності.

Чому виникли незручності для білих компаній? Тому що потрібно було раніше виставляти податкові накладні, відповідно нового порядку, а вони і так нічого не порушували. Тому у них виникали питання: "Чому ви нас гальмуєте теж?"

— Всеукраїнська аграрна рада заявляла, що виконання наказу суперечить нормам Податкового кодексу, за це передбачена відповідальність. Тобто, ви поставили бізнес у такі умови, що вони вимушені порушувати Податковий кодекс. І до них може прийти податкова служба чи БЕБ. Ви розуміли, підписуючи цей наказ, що навіть в умовах воєнного стану бере на себе велику відповідальність? Чому не пішли простішим шляхом і не попросили депутатів

профільного комітету Верховної Ради змінити законодавство?

— Коли великі компанії почали мене дзвонити і приходити, я пояснював, що питання не до них. І якщо на ринку з'явиться більше білого зерна, то вони зможуть більше його закупити і більше заробити грошей. "Просто змінить порядок роботи. Не чекайте від сільгоспвиробника податкову накладну, попросіть її виставити вже зараз. Якщо ви всі працюєте в білу, для вас це не проблема".

— Ви попросили бізнес. А я вам кажу про народних депутатів і зміну законодавства, щоб прибрати "шпарини".

— Після появи наказу минуло кілька місяців, був сплеск критики. І до нас в цей час з візитом приїхав президент. Я йому пояснив, в чому суть проблеми і що ми робимо. Хоч до цього у Верховній Раді була створена ТСК, де за рік опитали декількох митників.

Президент перейнявся цим питанням, і я сьогодні можу констатувати, що 9 травня Верховною Радою прийнятий Закон про врегулювання деяких економічних питань зовнішньоекономічної діяльності, де в основу покладений наказ № 19. Я щасливий, що від мене відчепляться з цим наказом. Вважаю, що законодавець підтвердив наш з Москальовим намір.

— А які практичні результати від введення в дію цього наказу? Що змінилось?

— З початку дії наказу було 15 мільярдів валютного виторгу, який повертався, а зараз ми вже дійшли до цифри в 60 мільярдів гривень на місяць. Це цифри Нацбанку.

А якщо ти отримав повернення валютного виторгу, отримав прибуток, тобі треба заплатити податки, показати походження витрат: пальне, насіння, добрива, зарплата, як приклад. Розумієте, скільки по колу йде податків, які ми з вами ніколи не порухаємо?

Мені приємно було чути, коли на одній із зустрічей мені розповіли, що спілкувались із фермером з іншого регіону, а той каже: "Слухай, там в Одесі якийсь чокнутий голова ОВА є, за налічку не можемо зерно продати".

— Посередникам тепер невідно працювати на цьому ринку, "малювали" документи?

— Ми не даємо їм цієї можливості. Ми просимо документі підтвердження. А якщо документ "намальований", це податкова сьогодні перевіряє до відправлення вантажу, і при виявленні ознак фіктивності, тобто відсутності фонду землі, робітників, його просто блокують і не дають це зерно завантажити на корабель.

Положення, яке ми підписали, окрім наказу, передбачає, що подається попередня митна декларація про те, що планується експортуватися. Митниця інформацію відправляє в податкову. Податкова вивчає, що це за підприємство на предмет можливості вироблення продукції в тому об'ємі, на який подана декларація, і компанія отримує відмову на вивіз продукції або дозвіл.

— Нещодавно hromadske опублікувало розслідування, в якому йдеться про те, що, дослідивши базу даних української митниці, вони виявили 40 компаній з ознаками фіктивності, які почали торгувати зерном на експорт після серпня 2023

року. Тобто після появи наказу № 19. І за останній квартал 2023 року вивезли через порти Одеської області приблизно 800 тисяч тонн різної агропродукції загальною вартістю близько 6 мільярдів гривень. За даними журналістів, ці компанії не входять до відомих агрохолдингів, не мають власної землі й ніколи раніше не займалися експортом. При цьому кілька компаній нібито належать до вашої "сфери впливу". Що це за 40 компаній? Ви знаєте про їхнє існування? Можете прокоментувати?

— А що коментувати? Була озвучена цифра 40 компаній, а в сюжеті названо лише кілька. Я ж юрист, є вже низка рішень Верховного суду про абстрактні ці всі думки.

— В сюжеті чітко говориться, що країна втратила мільярди. А ви ж боретесь за те, щоб не втрачала. Якби я боролася з тінювим бізнесом, то б на таке відреагувала. Принаймні запитала б у компетентних органів, що це за компанії?

— Ми в процесі, сюжет вийшов минулого тижня. Я попросив промоніторити ці компанії. Щодо тих, які були названі в сюжеті, мені вже підтвердили, що це абсолютно білі компанії.

Думаю, що можливі позови від компаній, яких звинуватили в тому, що вони контрабандою вивозили це зерно, "в чорну". Я не вірю, що журналіст "перелопатив" 120 тисяч декларацій, за якими нібито вивозили. Це би він робив декілька років. І матеріал вийшов би через три роки. Тобто це гра слів.

Я розумію, що таке 120 тисяч декларацій. Колись прийняв у провадження справу у 5 тисяч томів. Коли мені сказали, що її треба вивчити об'єктивно, я попросив: "Дайте мені три роки". Мені відповідають: "У вас є три дні". Сказав, що тоді я нічого не встигну. Тобто, розуміючи, що таке 120 тисяч декларацій, ти розумієш наскільки не підготовлено підійшли до сюжету. Можна було сказати 20-30, а б тоді почав перейматися, подумав, що, можливо, хтось порушив наказ.

У сюжеті сказано про 40 компаній, але не розумію, які компанії вивчалися.

— Можливо, варто запросити у журналістів дані?

— Я зараз розмірковую над тим, щоб, можливо, самому звернутись з позовом і в межах судового процесу запросити цю інформацію. Якщо тебе безпідставно звинувачують у чомусь — треба реагувати. Там дуже багато абстрактного, але там є й якась конкретика.

— Ви маєте на увазі, що думаєте звернутись з позовом до hromadske?

— Мені надходять такі поради, але остаточне рішення я ще не прийняв.

— Послухайте, в сюжеті йдеться про те, що ви в "ручному режимі" контролюєте 85 % експорту. Це серйозне звинувачення. Ви на такій посаді, у країні війна. У мене виникає ще одне запитання. З ким ви ще ділитесь і погоджуєте свої дії?

— Я "контролюю", бо я наказ підписав?

— Але цього ж не закидають генералу армії, лише вам.

— Це дуже порядна людина. Зараз у нього дуже важкий напрям. Ми з ним

зідвонюємось іноді. Він теж бачить позитив від того, що ми зробили.

Я йому дуже вдячний, що він підтримував тоді мою пропозицію. Не побоювся. Не кожен має такий характер.

До речі, у цьому сюжеті експерт говорить про те, що про корупційні факти він не чув в контексті цієї історії.

Журналіст також заявив, що надсилав запит на обласну військову адміністрацію, ми перевірили: ні на моє ім'я, ні до департаментів запити не надходили. У сюжеті теж не було скріну, як зазвичай це роблять журналісти.

— Я так розумію, що ви не хочете, щоб вас називали "зерновим бароном"...

— Хай називають, як хочуть, якщо це дасть плюс українському бізнесу, державі, а сьогодні воно дає.

В Одесі за 11 місяців моєї роботи всі розуміють, що керівництво Одеської ОВА не боїться ухвалювати рішення і нести за них відповідальність.

— На Одеській митниці часто замінюються керівники, але так збіглося, що один з них був призначений минулого року, і подекували, що це ваша креатура. Це правда?

— З Гринчишиним ми знайомі 20 років. Я був слідчим Котовської міськрайонної прокуратури, коли ми познайомились. Він працював на митниці.

Коли мене призначили на посаду голови обласної військової адміністрації, ми багато працювали з попереднім керівником митниці над наказом № 19. Я цим жив, я цим горів, я хотів додати плюси не тільки в бюджет області, а й в бюджет України.

Але в процесі підготовки наказу відбулась зміна керівництва.

Я знаю багатьох митників Одещини, бо в 2007-2010 роках працював у відділі з нагляду за Одеською митницею. Для мене, що митники, що прикордонники, що СБУ — все знайоме.

— Але такий збіг видається щонайменше дивним. Спочатку наказ, потім ваш знайомий митник.

— А чому начальник обласного управління БЕБ не знайомий? Він був начальником слідства в податковій міліції Києва, а я в цей час прокурором Києва. Чи начальник податкової? З яким ми ще пацанами грали в "Чорноморці"? А чого Хван не мій? Доровський не мій? Минулого травня на свій день народження я поїхав в Одесу, заходжу в кафе поспідаю, а там сидить начальник обласного управління СБУ. Віктор каже: "Ходять чутки, що ти до нас ідеш головою військової адміністрації". А я йому: "Я теж чув, що ти також будеш головою військової адміністрації". Так ми поспідали.

Виходить, що якщо ми знайомі з людьми по роботі, то вони всі мої?

Зрозумійте, я багато років працював у правоохоронній системі, змінив декілька областей, тому знаю чимало людей.

— А як керівнику обласного управління СБУ вдалося утриматися на посаді після звільнення Баканова, за якого він був призначений?

— А як мені вдалося втриматись на посаді після того, як прийшов Костін? Він мене викликав, поспілкувались. Питаю: "Андрію Євгеновичу, писати заяву? Переводитимете мене кудись, звільните?" А він мені каже: "Коли війна почалася, де всі були?". Я відповідаю: "Не знаю, чув, що в "західному котлі". Він продовжує: "А ти де був?". Пояснюю, що на роботі в Києві. Він тоді каже: "Які тоді питання?", іди і працюй.

Взагалі в перші дні наша звична робота не була потрібна. Ми ходили автомати отримувати. Через декілька днів роботи побільшало, а особливо на початку березня, коли набув чинності закон про те, що прокурор може виконувати функції слідчого судді.

Коли слідчі судді не могли з різних причин розпочати судові засідання, то прокурори виконували за їхньою згодою ці функції. Як вся та робота, яку ми виконували в перші дні війни в майбутньому вплине на нас — побачимо далі, але ми це все робили заради держави.

— Але ж ви розуміли, що настане той час, коли почнуть "доганяти"?

— Закінчиться війна, я буду по даних ходити ще дуже багато часу. І як прокурор, і як глава військової адміністрації. Повірте, я до цього готовий. Давайте переможемо!

Але я точно можу вам сказати: ми беззаконня не чинили, все робилося в рамках закону. Де моя печатка і мій підпис грали важливу роль — я ніде не боявся їх ставити.

(Повну версію публікації читайте на сайтах: <https://censor.net/ua/r3490023>, <https://pk.od.ua>).

МОБІЛІЗАЦІЯ ЗА НОВИМИ ПРАВИЛАМИ

Верховна Рада 11 квітня 2024 року ухвалила новий закон про мобілізацію. Президент Володимир Зеленський підписав його 16 квітня, а 17 числа його опублікувала газета "Голос України". Закон набрав чинності через один місяць з дня, наступного за днем його опублікування – 18 травня (крім окремих норм, які набирають чинності через вісім місяців після опублікування).

Що зміниться для військовозобов'язаних

● **Мобілізації підлягають громадяни віком від 25 до 60 років.** Закон про зменшення призовного віку з 27 до 25 років президент підписав на початку квітня.

● **Електронні повістки громадянам не надсилають.** Їх їй надалі вручатимуть лише у паперовому вигляді.

Людина, яка отримала повістку, має з'явитися в конкретний територіальний центр комплектування (ТЦК) у визначений повісткою термін. Поважною причиною неявки може бути стихійне лихо, хвороба, смерть близького родича. Якщо людина вчасно не доїхала до військомата, упродовж трьох днів має пояснити ТЦК – чому.

● **Електронний кабінет призвника, військовозобов'язаного чи резервіста, в якому акумулюються дані про нього, реєструється добровільно.** Кабінет Міністрів протягом двох місяців після опублікування закону має забезпечити створення та функціонування е-кабінету.

● Під час проведення мобілізації чоловіки віком від 18 до 60 років **зобов'язані постійно носити із собою військово-обліковий документ** (прписне посвідчення, військовий квиток або тимчасове посвідчення військовозобов'язаного) і пред'явити його на вимогу представника ТЦК або поліцейського. Ті зможуть перевірити документ в Єдиному державному реєстрі призовників, військовозобов'язаних та резервістів. Представник ТЦК або поліцейський зобов'язані фіксувати процес перевірки документів на камеру або телефону.

Чоловікам доведеться показати військово-обліковий документ і прикордоннику, якщо він вимагатиме цього на пункті пропуску через державний кордон або у прикордонній смузі.

● Після публікації закону у всіх військовозобов'язаних буде 60 днів, щоб уточнити свою актуальну адресу проживання, контактну інформацію та інші військово-облікові дані. Зробити це вони можуть в ТЦК, ЦНАП або через електронний кабінет.

Якщо зараз громадяни не в Україні, то вони можуть відправити інформацію до ТЦК через електронну пошту, подзвонити туди або зареєструвати електронний кабінет і оновити дані в ньому.

● Громадянам, які **постійно проживають за кордоном, необхідно стати на військовий облік в Україні.** Як саме вони мають це зробити – визначатиме Кабінет міністрів.

● **Отримати консульські послуги в закордонних дипустановах** України військовозобов'язані віком від 18 до 60 років зможуть, тільки якщо вони оновили свої військово-облікові дані.

● **Паспорт і закордонний паспорт** військовозобов'язані також зможуть оформити, лише якщо матимуть при собі військово-облікові документи.

● Цивільні чоловіки від 25 до 55 років, які отримали інвалідність II та III груп після повномасштабного вторгнення (за винятком військових), мають ще раз пройти медико-соціальну експертизу (МСЕК), щоб підтвердити її висновки.

● На військову службу **можуть призвати засуджених до умовного терміну**, крім тих, хто вчинив злочини проти національної безпеки України. Такі громадяни проходять військову службу у спеціалізованих підрозділах військових частин.

● **Обов'язкової мобілізації жінок не буде.** Вони мають стати на військовий облік, якщо здобули медичну або фармацевтичну освіту та придатні до служби за станом здоров'я і віком. Жінки, професія яких споріднена з військово-обліковою спеціальністю, можуть стати на військовий облік **за бажанням.**

Зауважимо, що під час воєнного

стану жінки, які перебувають на військовому обліку, призиваються на військову службу **добровільно.**

У мирний час жінки можуть вступити на військову службу або службу у військовому резерві тільки добровільно – **за контрактом.**

Базова військова служба і загальновійськова підготовка у мирний та воєнний час

● Замість строкової **запроваджується базова військова служба.** Її проходять громадяни від 18 до 25 років. Вони можуть самостійно обрати період проходження служби до того, як їм виповниться 24 роки.

Базова військова служба у **воєнний період триватиме до 3 місяців**, з яких не менше 1 місяця – базова загальновійськова підготовка і до 2 місяців – фахова, а **мирний час – до 5 місяців** – 3 місяці загальновійськової підготовки і 2 місяці фахової.

Направлятимуть громадян на проходження базової військової служби районні держадміністрації у взаємодії з ТЦК та органами місцевого самоврядування. Відстрочка від такого направлення надається призовникам, які навчаються або визнані тимчасово непридатними до військової служби за станом здоров'я. Вона діє до 24-х років.

● Призовники **зобов'язані щороку до 1 жовтня** подавати у ТЦК документи, що підтверджують їх право на відтермінування служби.

Крім цього, відстрочку надають призовникам, яких підозрюють у вчиненні кримінального правопорушення або щодо яких кримінальна справа розглядається судом, – до ухвалення рішення.

● Із 1 вересня 2025 року в закладах фахової передвищої та вищої освіти, військових вишах та військових навчальних підрозділах вишів впроваджується **базова загальновійськова підготовка.** Чоловіки зобов'язані її проходити, а жінки – за добровільною згодою. Студенти вишів можуть не проходити базову загальновійськову підготовку, якщо вони за станом здоров'я визнані непридатними, або вже служили в Україні чи інших державах (до набуття українського громадянства).

● Чоловіки до 60 років, які не пройшли базову загальновійськову підготовку або військову службу, **не зможуть вступити на державну службу** або розпочати роботу в органах місцевого самоврядування, прокуратурі і поліції. Виняток – непридатні до служби за станом здоров'я.

Хто не підлягає призову на військову службу

● Громадяни, непридатні до військової служби за станом здоров'я (що підтверджено висновком ВЛК) або віком.

Люди, які відповідно до висновку військово-лікарської комісії визнані тимчасово непридатними до військової служби за станом здоров'я на термін 6-12 місяців. Після завершення цього терміну вони зобов'язані пройти ВЛК.

● Заброньовані працівники *(докладніше про це – далі в тексті).*

● Багатодітні батьки, які виховують трьох і більше неповнолітніх дітей, за винятком тих, хто перебуває в розлученні і вже більше трьох місяців не сплачує аліменти.

● Жінки та чоловіки, які самостійно виховують щонайменше одну дитину віком до 18 років.

● Батьки, опікуни, піклувальники, батьки-вихователі, прийомні батьки, які виховують неповнолітню дитину з інвалідністю або тяжко хвору дитину.

● Батьки, на утриманні яких перебуває повнолітня дитина з інвалідністю I чи II групи.

● Усиновлювачі, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі, патронатні вихователі, які утримують неповнолітню дитину.

Штрафи за порушення обліку і мобілізації

Верховна Рада 9 травня затвердила штрафи за порушення мобілізації і військового обліку.

За порушення правил військового обліку (стаття 210 Кодексу про адміністративні правопорушення) встановлені такі штрафи:

- в мирний час – **від 3400 до 5100 гривень**;
- повторно впродовж року – **від 5100 до 8500 гривень**;
- в особливий період – **від 17 000 до 25 500 гривень**.

За порушення законодавства про оборону та мобілізацію встановлюються такі штрафи:

- в мирний час – **від 5100 до 8500 гривень** для громадян, від 17 000 до 25 500 гривень – для посадових і юридичних осіб;
- повторно впродовж року – **від 8500 до 11 900 гривень** для громадян, від 25 500 до 34 000 гривень – для на посадових і юридичних осіб;
- в особливий період – **від 17 000 до 25 500 гривень** для громадян, від 34 000 до 51 000 гривень – для на посадових і юридичних осіб.

Штрафи накладатимуть впродовж трьох місяців з дня виявлення правопорушення, але не пізніше одного року з моменту його вчинення.

● Громадяни, які зайняті постійним доглядом за хворими дружиною (чоловіком), дитиною, батьками.

● Опікуни особи, яку суд визнав неієздатною.

● Люди, які мають дружину (чоловіка) з інвалідністю I чи II групи, а також інвалідністю III групи, встановленої внаслідок онкологічного захворювання, відсутності кінцівок, психічного розладу, церебрального паралічу або інших паралітичних синдромів.

● Громадяни, які утримують одного зі своїх батьків або одного з батьків дружини (чоловіка) з інвалідністю I чи II групи.

● Люди, які виховують неповнолітню дитину та мають чоловіка (дружину), що проходить військову службу.

● Громадяни, близькі родичі яких загинули або зникли безвісти під час проведення АТО, ООС, повномасштабної війни.

● Члени сімей Героїв України, які загинули під час Революції Гідності.

● У законі також прописаний **перелік державних службовців**, які мають право на відстрочку від призову на військову службу під час мобілізації:

- міністри і їх заступники, керівники державних органів та органів державного управління;
- дипломати;
- народні депутати і депутати Верховної Ради Криму, уповноважений ВР з прав людини, голова та члени Рахункової палати;
- судді, у тому числі Конституційного суду України, члени і дисциплінарні інспектори Вищої ради правосуддя, а також члени Вищої кваліфікаційної комісії.

- працівники органів військового управління Міністерства оборони, Збройних сил, Держспецтранссу, Держспецзв'язку, Служби безпеки, Служби зовнішньої розвідки, Національної гвардії, Державної прикордонної служби, Управління державної охорони, апарату і експертної служби Міністерства внутрішніх справ;

- держслужбовці, які забезпечують діяльність президента, парламенту та уряду (виходить, що в тому числі і ті, хто давав експертні висновки щодо закону про мобілізацію).

Крім цього, не підлягають призову на військову службу здобувачі професійної, фахової передвищої та вищої освіти, які навчаються за денною або дуальною формою і здобувають рівень освіти, вищий за попередній. А також – докторанти та інтерни.

● Науковим і науково-педа-

гогічним працівникам може надаватися відстрочка за умови, що вони працюють у закладах освіти не менш як на 0,75 ставки.

● ТЦК перевіряє підстави щодо надання військовозобов'язаним відстрочки та оформлює її, зокрема за допомогою Держреєстру призовників. Порядок такого оформлення встановлюється Кабінетом міністрів.

● Водночас закон визначає категорії військовозобов'язаних, на яких поширюється бронювання. **Відповідно бронюванню підлягають:**

- держслужбовці категорії "А", голови обласних і районних рад, а також сільські, селищні, міські голови;

- держслужбовці категорії "Б" і "В", працівники органів місцевого самоврядування – до 50% серед усіх військовозобов'язаних, які працюють в установі;

- працівники Національної поліції, Національного антикорупційного бюро, Державного бюро розслідувань, органів прокуратури, Бюро економічної безпеки, Державної служби з надзвичайних ситуацій, Державної кримінально-виконавчої служби, Служби судової охорони, судів, органів досудового розслідування, патронатних служб державних органів;

- робітники підприємств, установ і організацій, які виконують мобілізаційні завдання;

- працівники підприємств, які критично важливі для забезпечення потреб Сил оборони або функціонування економіки під час воєнного стану.

● Державні установи **зобов'язані оформити відстрочку своїх заброньованих працівників** у конкретних ТЦК.

Які правила встановлюються для військових

● **Питання демобілізації вилучене в остаточній версії закону і має бути прописане в окремому законопроекті.**

● Водночас у законі про мобілізацію перераховані **сімейні обставини та інші поважні причини, які дають право звільнитися з військової служби.**

Наприклад, під час воєнного стану такими є вагітність для жінок, самостійне виховання неповнолітньої дитини, усиновлення, виховання неповнолітньої дитини з інвалідністю, утримання повнолітньої дитини з інвалідністю I або II групи, необхідність постійно доглядати за дружиною (чоловіком) з інвалідністю I або II групи, а також III групи, встановленої внаслідок онкологічного захворювання або відсутності кінцівок тощо.

● **Право звільнитися з військової служби в запас мають військовослужбовці, які повернулися з полону.** Але якщо вони вирішили продовжити службу, то зможуть отримати додаткову оплачувану відпустку тривалістю 90 днів.

● У законі також передбачені пункти щодо мотивації військовослужбовців на час воєнного стану (і це окрім вже встановлених Кабміном щомісячних виплат).

- За знищену або захоплену ворожу техніку виплачується винагорода **від 4 до 300 розмірів прожиткового мінімуму** (від 12 тисяч до 908 тисяч гривень).

- Військовослужбовцям і їх дружинам (чоловікам) **не нараховуються штрафні санкції, пеня, відсотки за користування кредитом.** Це не поширюється на кредитні договори щодо придбання житла або автомобіля.

- При укладанні першого контракту військовослужбовці мають право на **компенсацію 50%** від першого внеску з іпотеки, а також додатково по **100 тисяч гривень** після першого і другого років служби. Компенсація надається військовому лише один раз. Як це відбуватиметься на практиці – має визначити уряд.

- Упродовж трьох місяців з дати укладання першого контракту військові мають право отримати **сертифікат на купівлю автівки в розмірі 150 тисяч гривень**. Такий сертифікат видається тільки один раз.

● Розмір щорічної відпустки для військовослужбовців залишається без змін – до 30 днів плюс 10 за сімейними обставинами або з інших важливих причин. **Мінімальний строк відпустки має складати не менше 15 днів.** Військовим також надається додаткова відпустка за знищену ворожу техніку, **але не більше 15 днів на рік.**

● Парламент доручив уряду розробити нормативно-правові акти щодо умов, розмірів і порядку мотиваційних виплат військовим під час воєнного стану. Зокрема це стосується одноразової винагороди в розмірі 70 тисяч гривень для тих, хто впродовж 30 днів виконує бойові завдання на "нулі", території противника і тимчасово окупованій території.

Як каратимуть ухилянтів

Ухвалений закон також передбачає положення щодо покарання тих, хто ухиляється від мобілізації. **Їх обмежуватимуть у праві користування власним транспортним засобом.**

Як це відбуватиметься на практиці?

Коли громадянин не з'являється в ТЦК за повісткою, відмовляється проходити медичний огляд, уточнювати військово-облікові дані, керівник центру комплектування звертається до поліції з вимогою затримати його та доставити до ТЦК.

У разі отримання письмової відповіді від поліції, що вони не змогли знайти цього порушника, керівник ТЦК **упродовж 5 днів** надсилає йому вимогу про виконання обов'язків – поштою в паперовій формі. Форма і зміст документа визначається Міністерством оборони.

Вимога вважатиметься врученою, навіть якщо людина не отримала її на руки. Відмітки в поштовоому повідомленні про неможливість вручення документа за зазначеною в листі адресою достатньо, щоб ініціювати обмеження щодо "ухилянта".

У людини є 10 днів, щоб виконати цю вимогу.

Через 10 днів ТЦК звертається до суду і просить тимчасово обмежити порушника **в праві керування власним транспортом** під час мобілізації – до виконання або відкликання вимоги.

Рішення суду передають до державної виконавчої служби.

Суд може відмовити ТЦК, якщо позбавлення прав залишить людину без основного законного джерела доходу – тобто, якщо людина працює водієм. А також, якщо вона використовує транспортний засіб у зв'язку зі своєю інвалідністю чи інвалідністю особи, яку вона утримує.

(За матеріалами «Української правди»).

Їх забрала війна

Станом на 30 травня 2024 року, від початку повномасштабного вторгнення РФ на територію України окупанти вбили щонайменше 91 медійника.

За верифікованими даними НСЖУ та Міжнародної федерації журналістів, серед загиблих — 16 медійників і медійниць, які виконували професійні обов'язки; 9 медійників і медійниць — цивільних жертв; 66 представників і представниць ЗМІ, які мобілізувалися для захисту України у лавах Сил оборони України.

В останні дні травня трагічно пішли з життя Ірина Цибух, українська журналістка родом зі Львова, менеджерка проєктів «Суспільного», парамедикіння «Госпітальєрів» і кореспондентка телеканалу «FREEDOM» Анастасія Волкова.

«Якби росія не розв'язала цю ганебну війну, всі ці наші колеги, журналісти і журналістки, працівники ЗМІ, могли б і далі успішно працювати, створювати для своєї аудиторії якісний інформаційний контент — писати статті, робити репортажі, знімати телесюжети і документальні фільми. Приносити людям користь, робити свій внесок в українську та світову культуру, — каже голова НСЖУ Сергій Томіленко. — Але держава-агресор вирішила, що краще їм загинути, залишити сім'ї в тяжкому горі, людей — не поінформованими, обдуреними російською пропагандою і заляканими».

Звільнити журналістів з полону!

Вимогу негайно звільнити українських журналістів, незаконно утримуваних російською федерацією, підтримали делегати Щорічних зборів Європейської федерації журналістів, які відбулися у травні в Приштині, Косово.

Звернення запропоноване Національною спілкою журналістів України — членом ЄФЖ, яка представляє майже 300 тисяч журналістів Європи.

— Відома журналістка, членкиня НСЖУ Ірина Левченко вже більше року перебуває в російській неволі. Дмитра Хилюка росіяни полонили, коли вони намагалися окупувати Київ ще у 2022 році. Владислав Єсипенко, Вікторія Рощина, Ірина Данилович, Сервер Мустафасев... — це все прізвища журналістів, звільнити яких росія має безумовно, — закликав з трибуни ЄФЖ голова НСЖУ Сергій Томіленко, демонструючи портрети ув'язнених колег.

Сергій Томіленко передав для штаб-квартири Європейської федерації журналістів прапор України, підписаний журналістами з Ізюма, Краматорська, Слов'янська, Києва та Харкова.

Черговий проєкт підтримки ЗМІ

У червні Національна спілка журналістів України відбере 20 редакцій, які отримають підтримку для покращення якості контенту та економічної стійкості.

Проєкт «Зміцнення медіа на нещодавно деокупованих територіях» спрямований на посилення спроможності місцевих медіа в реінтеграції звільнених територій, розвінчуванні фейків і пропаганди, в подоланні згубних наслідків окупації і війни для свідомості мешканців прифронтових регіонів. Завдяки підтримці журналісти зможуть збільшити кількість контенту для місцевих медіа, щоб задовольнити потреби громадян у перевірненій об'єктивній інформації, а в підсумку — поглибити співпрацю між місцевими медіа і представниками громадянського суспільства для позитивних змін у громадах.

Проєкт реалізує НСЖУ в рамках проєкту USAID «Демократичне врядування у Східній Україні». Учасниками проєкту стануть редакції і журналісти з Харківської, Донецької, Луганської, Запорізької, Херсонської і Київської областей.

Довідково.

Від початку повномасштабної війни НСЖУ спрямовує свою діяльність на допомогу українським журналістам і медіа, в тому числі через створену Мережу центрів журналістської солідарності. За два роки різними видами допомоги і послуг від спілки скористалися понад 4500 медійників і понад 200 редакцій. За підтримки організації за час війни відновила вихід 31 місцева газета на деокупованих і прифронтових територіях.

Нова лавреатка Премії імені Георгія Гонгадзе

Цьогорічною переможницею Премії імені Георгія Гонгадзе стала журналістка, радіоведуча, медіаекспертка і медіатренерка Тетяна Трощинська. У квітні 2024 року Трощинська очолила департамент стратегічного аналізу та розвитку соціально впливового контенту на "Суспільному".

Церемонія нагородження відбулася 21 травня, у день 55-річчя з дня народження журналіста Георгія Гонгадзе.

Крім Тетяни Трощинської, також цього року на премію номінували керівницю незалежної розслідувальної агенції «Слідство.Інфо» Анну Бабінець і головну редакторку та засновницю видання The Kyiv Independent Ольгу Руденко.

Пресофіцером Сил оборони півдня став речник ВМС Плетенчук

16 квітня Інститут масової інформації розповсюдив за яву низки журналістів на адресу

військового керівництва країни з вимогою замінити керівництво об'єднаного координаційного пресцентру Сил оборони півдня Наталю Гуменюк. Вже 19 квітня її було звільнено з посади.

Об'єднаний координаційний пресцентр Сил оборони півдня очолив речник Військово-морських сил капітан третього рангу Дмитро Плетенчук.

Новий речник Сил оборони півдня заповнив, що і надалі буде намагатися "бути максимально відкритим і демократичним до преси".

Vivat буде відновлено

Президент Володимир Зеленський пообіцяв, що держава знайде гроші для відновлення харківської друкарні «Фактор-Друк», знищеної 23 травня російськими ракетами. Під час візиту до Харкова 24 травня Зеленський оглянув зруйновану російським ударом друкарню. Президент висловив співчуття рідним і близьким загиблих унаслідок атаки.

Нагадаємо, 23 травня під час ракетної атаки на Харків росіяни вдарили по друкарні видавництва Vivat «Фактор-Друк». Харківська обласна прокуратура повідомила, що на підприємстві загинуло семеро людей, ще 16 — травмовані.

Внаслідок обстрілу у друкарні «Фактор-Друк» згоріли 50 тисяч книжок. Власник друкарні Сергій Політух заявив, що через ракетний удар по «Фактор-Друк» потужність видавничого ринку в Україні може скоротитися на 40%.

Міжнародний фонд «Відродження» оголосив, що надасть видавництву Vivat терміновий грант для допомоги після російського обстрілу.

Компанія "Нова пошта" заклала купувати книги видавництва Vivat і обіцяє здійснити їх доставку за власний рахунок.

Сертифікати

на купівлю книжок

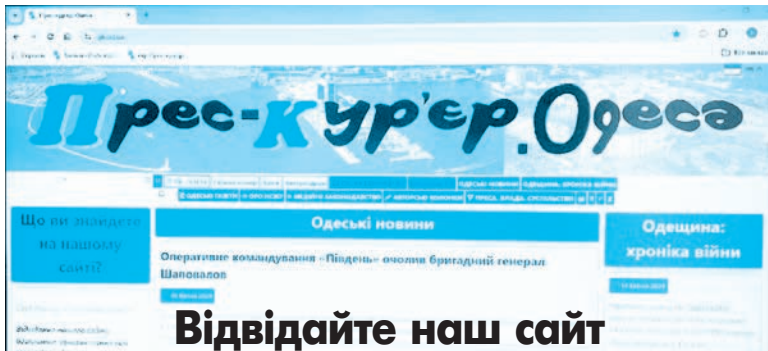
Верховна Рада ухвалила закон, який передбачає надання громадянам України, які досягли 18-річного віку, державної допомоги на придбання книг. Відповідні сертифікати можна буде отримати вже з 1 липня через «Дію».

Державну допомогу можна буде використати для купівлі книжок українською мовою у паперовій та електронній формі, а також аудіофайлів та видань для людей з порушенням зору.

У міністерстві зазначають, що порядок отримання допомоги вже розробили — його узгодять одразу, як тільки новий закон набере чинності.

Від редакцій.

Було б правильно, якби сертифікати можна використати також на передплату друкованих медіа.

Відвідайте наш сайт

<https://pk.od.ua>

Раді повідомити читачам, що наш сайт «Прес-кур'єр. Одеса» (<https://pk.od.ua>) працює, правда, в тестовому режимі, і кількість його відвідувачів зростає. Вони відзначають, що сайт своєрідний, незвичний, містить багато інформації, якої не знайти на інших цифрових платформах. Втім, у цьому краще переконатися особисто. А сьогодні пропонуємо своєрідну екскурсію по нашому сайту і розповідь про те, що ви вже знайдете на ньому і я ми плануємо його вдосконалити найближчим часом.

На головній сторінці ви обов'язково звернете увагу на розповідь **«Що ви знайдете на нашому сайті?»**. Це наша текстова карта, яка допоможе вам краще орієнтуватися на сайті.

Загалом у нас 9 основних рубрик (категорій). Вони всі перелічені у меню, а більшість з них представлені на головній сторінці. Коротко про кожну з них.

«ПК: ГАЗЕТА»

Тут представлено в pdf-форматі друкований варіант газети «Прес-кур'єр» — останній номер та архів видання за останні роки. Усіх, хто не знайде наш номер від 6 червня, запрошуємо на сайт. А ще у цій рубриці відвідувачі зможуть прочитати інформацію про історію створення газети, її авторів та активних помічників, одержати контактні телефони керівників редакції.

«ПК: ВИДАВНИЦТВО»

РВФ «Прес-кур'єр» активно займається видавничою діяльністю і пропонує свої послуги усім, хто хоче видати свої літературні, документальні чи наукові твори. У цій рубриці можна ознайомитися з умовами видання книг. З часом тут буде виставлено більшість книг, які видав «Прес-кур'єр», звичайно, за згоди їх авторів. Зареєстровані відвідувачі сайту зможуть безплатно читати чи скачати розміщені тут книги.

«ОДЕЩИНА: ХРОНІКА ВІЙНИ»

Це наш хронологічний літопис терористичних атак путінської росії на Одесу й Одеську область, який, на жаль, триває практично щодня. Беремося стверджувати, що найповніша хроніка війни на Одещині серед усіх друкованих і електронних медіа регіону. Скорочений варіант матеріалів цієї рубрики повторюється у друкованому випуску газети «Прес-кур'єр».

«ОДЕСЬКІ НОВИНИ»

Тут знайдете цікаві, свіжі і достовірні повідомлення про головні події в Одесі й області, а також публікації з інших видань про проблеми одеського регіону. Скажімо, цього року очільник Одеської обласної військової адміністрації Олег Кіпер давав великі інтерв'ю

електронним виданням «Главком» і «Цензор. НЕТ». Ви могли їх пропустити у великому потоці електронної інформації, тому читайте інтерв'ю Олега Кіпера на нашому сайті. До речі, частину відповідей одеського чиновника на запитання «Цензора.НЕТ» вміщено в сьогоднішньому друкованому варіанті «Прес-кур'єра».

«ОДЕСЬКІ ГАЗЕТИ»

Ми прагнемо зробити свій сайт цифровою довідковою платформою про всі друковані видання Одеської області. З часом відвідувачі сайту зможуть одержати тут інформацію про кожну друковану газету Одещини — контакти, умови передплати, розцінки на розміщення реклами. Якщо видання має веб-сайт, ви зможете відвідати його за нашим посиланням, у кого електронної версії ще нема, ми надамо редакціям можливість розмістити свої кращі публікації у нашій рубриці.

«ОРО НСЖУ»

Рубрика розповідає про діяльність Одеської регіональної організації Національної спілки журналістів України. Поки що тут не багато матеріалів, бо ніяк не можемо налагодити комунікацію з працівниками ОРО НСЖУ. Сподіваємося вирішити цю проблему найближчим часом.

«МЕДІЙНЕ ЗАКОНОДАВСТВО»

Рубрика адресована журналістам, видавцям, усім, кого цікавлять проблеми в інформаційній сфері. Тут знайдете чинне законодавство про друковані медіа, юридичні консультації і професійні поради. В тому числі й нормативні акти, що регулюють щоденну діяльність медіа. Скажімо, порядок реєстрації друкованих видань, вимоги до виділення даних газет, порядок подання скарг на газетні публікації тощо.

«АВТОРСЬКІ КОЛОНКИ»

Тут ви можете не лише читати актуальні публікації відомих одеських літераторів, авторів і журналістів з різних видань, а й запропонувати для розміщення свої творчі праці. Віримо, що кількість авторів особистих колонок на сайті буде зростати.

«ПРЕСА. ВЛАДА. СУСПІЛЬСТВО»

Це наш дискусійний клуб про місце і стан друкованих медіа у сучасному суспільстві, проблеми свободи слова як на Одещині, так і в усій Україні. Запрошуємо і вас до дискусій.

Зауважимо, що відвідання нашого сайту безплатне, використання усіх матеріалів дозволяється за умови посилання на сайт. А якщо ви зареєструєтесь, матимете додаткові можливості при користуванні сайтом (реєстрація безплатна).

ЩО ЧИТАЄ СЬОГОДНІ ОДЕСА?

(Закінчення. Початок на с. 1)

Як відомо, 31 березня 2023 року вступив у дію Закон «Про медіа», проти схвалення якого виступала журналістська спільнота на чолі з НСЖУ. Через рік закінчився перехідний період щодо деяких норм закону, у тому числі й про нову реєстрацію газет. З цим не виникло проблем, більшість видань зробили це безкоштовно. Але закон змінює багато моментів, які ми ще до кінця не усвідомили.

По-перше, з 31 березня 2024 року втратили чинність старі реєстраційні свідоцтва. Тепер немає редакцій газет, а є суб'єкти в сфері медіа, немає засновників видань, є лише бенефіціари (вигодонабувачі). Майже нанівець зведена підтримка медіа і соціальний захист журналістів. А ще новий закон суттєво розширює повноваження Національної ради з питань телебачення і радіомовлення, яка реєструє друковані медіа, регулює їх діяльність і каратиме за порушення. Якби всі редакції-видавці друкованих медіа були великими фінансовими компаніями чи холдингами, вони б справилися з проблемами. А коли сьогодні багато редакцій мають всього 3-4 працівників, з яких 1-2

бенефіціари, їх сил вистачає хіба що на випрошування у влади і бізнесменів коштів на друк чергового номера чи на виплату мізерної зарплати колективу. І за це готові будь-кому послужити.

А як гранти? Це дуже добра справа. На них можна вижити, але не жити. Це як реанімація в лікарні: від передчасної смерті врятовують, а далі вже сам...

Не могу не згадати ще про одне випробування, яке чекає на частину газет нашого регіону: з 16 липня 2024 року для друкованих медіа місцевої сфери розповсюдження

набирає чинності стаття 25 Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної», яка передбачає обов'язкову наявність української версії. Очевидно, пам'ятаючи про це, багато редакцій (тепер уже — суб'єктів у сфері медіа) при реєстрації у нового регулятора вказали дві мови своїх видань: українська і, як правило, російська. Але справа в тому, що закон передбачає не публікацію в одному номері матеріалів різними мовами, а вимагає окремі випуски номерів — один, наприклад, російською, а другий (тотожний) — українською. При цьому тираж українською має бути не меншим, ніж російською. Погодьтеся, для деяких видань Одещини це буде проблемно. Особливо якщо зважити, що тиражі одеських інформаційно-аналітичних видань мізерні: лише «Одеське життя» друкується більше 5600 примірників, всі інші — 1000 і менше.

Отже, повертаючись до запитання у заголовку, мусимо констатувати: сьогодні Одеса (та й уся область) читає дуже мало, хоч вибір медіа ще залишився. А чи матиме читач вибір завтра? Я не впевнений...

Йосип БУРЧО.

Пішов з життя засновник і голова агентства "Інтерфакс-Україна"

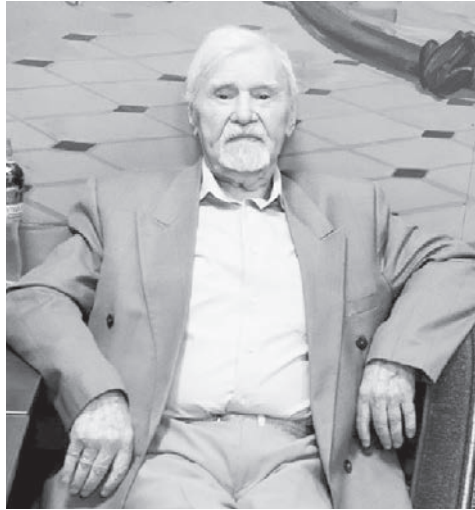
У вівторок, 28 травня, інформаційне агентство "Інтерфакс-Україна" повідомило про смерть засновника й голови агентства Олександра Мартиненка. Йому було 64 роки.

Олександр Мартиненко закінчив економічний факультет Харківсько-

го державного університету, у 1992 році створив й очолив агентство "Інтерфакс-Україна". Також був заступником голови (1991) і консультантом (2001) Адміністрації президента України, пресекретарем президента України (1998-2001), секретарем Ради з питань інформаційної політики при президентові України (2001-2002), членом Національної ради з питань телебачення і радіомовлення (2002-2003).

Кавалер ордена "За заслуги" III ступеня (2022), ордена князя Ярослава Мудрого V ступеня (2020). З 2010 року — заслужений журналіст України.

Попрощалися з Олександром Мартиненком 31 травня на Байковому кладовищі в Києві.

Станіслав Стриженюк

Дніпрові октави

Романові Кракалії – талановитому авторові багатьох книг, а особливо «Дніпрові октави», присвячує автор цю поезію.

Не береже людей неспокій,
Та не страшна для душ зима.
«Реве та стогне Дніпр широкий,
Високі хвилі підійма...».

Та не байдужі в нас поети
Від Кобзаря до Скрипаля,
Де з неба падають ракети
На заміновані поля.

Ще треті півні не співали,
Де в казку вірив Берендей...
Ракети дружи вибухали
На наших головах людей.

Так, геній в особистості живе,
Не полишає генія неспокій.
Тому в Болграді «стогне і реве»,
Як в Каневі могутнім
Дніпр широкий.

А в часі вірте в правду і мені,
Дитині моря, берегу і степу,
Я теж поставив верхи на коні
У Задністров'ї гетьмана Мазепу.

Могутній Орлик –
З гетьманом колос,
Земля таких зуміла народити.
Двом козакам Вкраїни довелося
В народі справедливість розбудити.

На забуття поскаржишся кому?
Як скарга людству риса не остання.
Минуле в напіврабському диму,
Для людства домовина –
Це мовчання.

Але мовчання горде на землі,
Кипіння в душах геніїв не гине.
Для Орлика – аеродром Орлі,
В Парижі це летовище єдине.

Не зупиняйся, мовчазне перо,
І почерк стане, хвилі як Дніпрові.
Реве та стогне в Каневі Дніпро,
Каховське море – наше море крові.

В нас покоління виросло нове,
А воля не завадить в нім нікому.
Пиши, перо, свобода хай живе!
Я поколінню кажу це новому.

Є колір правд кривавої війни,
Відвагу людям присвятили боги.
Є колір перемоги для війни –
Жовто-блакитний
Колір Перемоги!

5.05.2024 р.

Довідково.

У квітні цього року в Одеській обласній науковій бібліотеці ім. М. Грушевського відбулася презентація книги відомого письменника, публіциста і журналіста Романа Кракалії «Дніпрова октава». Книга присвячена життю та творчості українського письменника-словесника і композитора-аматора Данила Яковича Крижанівського (1856-1894), автора музичного шедевра «Реве та стогне Дніпр широкий», написаного на текст, взятий з поеми Т. Г. Шевченка «Причинна». Ця мелодія була створена на Одещині в м. Болград і вперше прозвучала під час вистави на Одеському Пересипу з уст улюблениця публіки Марка Кропивницького. Вона швидко стала символом українства – могутнього, волелюбного, нескореного, героїчного.

■ НОВА КНИГА

ГОНИТВА ЗА ДУШАМИ НАШИМИ

Нещодавно у видавництві «Ліра-К» вийшла друком чергова книга одного із знакових сучасних українських прозаїків Василя Бондаря під назвою «Пекельні гонитви». Не думаю, що цього письменника треба представляти читачам, та все ж дещо нагадаю: Василь Бондар — письменник, журналіст, літературознавець, науковець, автор понад десяти прозових та літературознавчих книг, лауреат літературних премій імені Євгена Маланюка, Дмитра Нитченка, Михайла Стельмаха, редактор літературного часопису «Вежа», та ще багато чого, про що можна дізнатися із всюдисущого Інтернету.

А тепер про книгу. Під одного обкладинкою з назвою «Пекельні гонитви» письменник зібрав чотири свої повісті: «Повний кавалер», «Гонитва», «Волинка» та «Це ми, отамани», а також деякі листи Олександра Сизоненка.

Найперше треба сказати, що проза Василя Бондаря глибоко вкорінена в українські літературні традиції, він із того золотого, шляхетного покоління, яке, на жаль, відходить. Письменник мудрий, неспішний, виважений, вдумливий, ще тієї високої літературної школи Василя Земляка, Юрія Мушкетика, Віктора Близнеця, Феодосія Рогового, Івана Чендея, Григора Тютюнника.

Про живу, справжню, багату, народну мову письменника, яка звучить у його творах, варто писати наукові дослідження. Деякі слова, які Василь Бондар вилловив у людей, навіть у мене, який трохи знається на мові, приводять до захвату: «від багнюки штани стали бучавіти», «йшов швидко, сягисто», «ляснув по писку, аби не г'зилась», «від вітряка було завізно», «бокасує очима», «руки зачухверіли без роботи»... І це я привів лише малу частинку тих слів, які, мов перли, розсипані по творах письменника. А їх, призабутих, присипаних сучасним матюччям та англомов'ям, але рідних, золотих, безліч у Бондаревій прозі.

Усі чотири повісті, які складають «Пекельні гонитви», про наше болюче минуле, про голодні, страшні, бузівірські роки розкуркулення, колективізації, післявоєнної. Їх можна було б об'єднати в один роман, деякі герої навіть переходять з одної повісті в іншу та й події подеколи відбуваються в одних і тих само місцях – на Подніпров'ї, в селі Гарманівці, наприклад, чи в Черкаській Куцівці, чи селах, де після більшовицького перевороту гуляли Холодноярівські отамани. Книга про пекельні гонитви за душами українськими, за нашою волею, за рідним словом.

Певно, молодь, яка народилася після створення нашої держави, про все, що пише В. Бондар, знає лише з історії та, може, ще з художніх книжок, якщо вона їх сьогодні читає. Бо зараз книга для молодих людей стала якимись анахронізмом, у них не вистачає часу на читання, вони можуть осилити не більше двох-трьох абзаців тексту у своєму телефоні, і все! А шкода. Бо, як казали му-

дрі: «Хто не пам'ятає минулого, той не має майбутнього».

Василь Бондар своїм словом, як талановитий хірург скальпелем, препарує ту мертводу соціалістичну систему, щоб показати усе паскудство, в якому жили наші батьки і в якому проминули й наші молоді роки. І показує він це без істеричного ура-патріотизму, як це роблять деякі розпіарені письменники, коли в їхніх романах наші українські могутні рицарі-отамани героїчно б'ються з нікчемними, прищавленими, задрипаними москалями... але чомусь оті вошиві москалі перемагають наших героїв. Василь Бондар у своїй книзі пише правду, а не агітку. Може болючу, неприємну, вражаючу, але відверту правду. Пише про те, як під час розкуркулення і зганняння людей в кологоспи (повість «Гонитва») Прокіп тікає із сім'єю світ-заочі. Не хоче йти в обцину, але й не бореться, а тікає. І втрачає все. Втрачає дітей, дружину... Українцям, певно, хотілось би, щоб Прокіп сів на свого коня і поїхав бити ненависних тих, хто загнав його, як бидло, в кологоспи. Так і писали деякі наші письменники, щоб отримати всенародну любов і премії. Але Василь Бондар не хоче годити українцям, від надто любить цих людей, щоб приховувати від них правду, він не глашатай, він зовсім іншим способом намагається пробудити свідомість земляків. Показує їхню нищість, нікчемність. І показує, чим усе скінчиться, якщо не противитись злу. І це спрацює сильніше, ніж дешеві агітки. Письменник намагається своїм словом пробудити в читача ненависть до себе — змиренного, приниженого, затюканого, оббріханого, обплъованого. А в підтексті читається – борітеся! Бо не сховатеся ніде і врешті програєте все. І це спрацює.

Всякі товариші Зеймани Буртмани та Ази Ракули нам, українцям, у ті злопам'ятні роки

ламали хребти. Чому ми, нащадки великих козацьких родів, під наглим, брутальним, віроломним терором не могли чинити їм гідний опір? Чому не відвоювали тоді собі свободу? Про все це говорить письменник у своїх творах. Говорить спокійно, розважливо, без поспіху і, читаючи тексти, ти відчуваєш, як непомітно занурюєшся у той час, у ті події, і стаєш уже не читачем, а одним із героїв повісті. Це і є справжня література!

Не молода вже учителька з повісті «Гонитва» запитує героя: чому не боронитесь, чому пропав у вас дух боротьби? «Я дивуюся, як цей люд нещасний терпить... мовчки хилить голову... Що з вами пороблено, хлопці?» А й справді – що з нами було пороблено в ті часи? Та й не лише в ті. Ми ще зовсім недавно захоплено слухали і співали кацапські пісні, нехтуючи своїм справжнім скарбом!

В іншій повісті «Волинка» молодого Павла уповноважений Зейман Буртман замкнув у холодному погребі, а там виявилось ще з десяток дядьків. Коли викликали Павла на гору, він запропонував дядьками піти гуртом і визволитися... але ніхто не пішов. А потім, коли ліквідовували більшовики в селі церкву, зібрався весь люд. Дуже багато людей, навіть із сусідніх сіл прийшли захищати святиню. Кричали, галасували, казали, що нізащо не віддамо храм... Але коли з'явився той же Буртман із Азою так вистрілив із револьвера – люди, мов зачумлені, мовчки розійшлися по домівках. А в кінці, прочитавши в газетах статтю Сталіна про «Головокружение от успехов», пішли в колгоспи розбирати додому свій скот і... славити Сталіна. Ми знаємо чим усе це скінчилось.

Так само отаман Залізняка, він же Мефодій Юхименко, він же Юхим Коваленко з повісті «Це ми, отамани», не виконав заповідь повстанців — «Воля, або смерть!». Він не здобув волі, але й не вмер. Легалізувався під іменем Мефодій і тихо жив собі далі при радянській владі. Аж поки і його врешті не дістали Зеймани.

Василь Бондар не співає дифірамбів героям, а показує, наскільки ми були хворі. Проза письменника дуже болюча, але вона відкриває людям очі, змушує згадати, хто вони?

Переконаний, що саме такі твори українських письменників, як повісті Василя Бондаря, які в різні роки друкувалися в часописах, поволі, крапля до краплі, сточили в українців оту насажену їм віками меншовартість, розбудили самоповагу, гордість і прагнення до волі, і врешті-решт сталося оте велике очищення, яке тепер ми називаємо МАЙДАНОМ!

Читаємо «Пекельні гонитви» Василя Бондаря і стаємо мудрішими!

Василь Трубай.

Купити книгу можна за посиланням: <https://lira-k.com.ua/products/pekelnii-gonitvi-povisti>

■ ПОЗИЦІЯ

"Деколонізація" по-одеськи

Потужна дискусія навколо постаті Михайла Булгакова та музею, названого на його честь у Києві, мала навчити одному: немає жодного сенсу апелювати до постаті того чи іншого діяча культури/науки, аналізувати його твори, численні листування, висловлювання, підкидати гіпотези щодо його ставлення до України, української державності чи української мови. Аналіз тих чи інших постатей взагалі шукати дуже невдячно і дуже неоднозначно: як потрактувеш, так і буде. До прикладу, після "радянзації" постаті та творчості Тараса Шевченка ми ще досі не можемо відкинути навіяні образи старого, знедоленого діда, який боровся проти царату во ім'я об'єднання всіх слов'янських народів.

Під час подібних обговорень варто звертати увагу лиш на одне: ми говоримо про історичну постать чи про ідеологему? Зазвичай у дискусіях про очищення нашого простору від усього, пов'язаного з державою-агресором, ми розглядаємо, перш за все, маркери й нарративи: те, чим в культурному, історичному, інформаційному та навіть візуальному просторі російська імперія та її послідовники ментально об'єднували мешканців поневолених територій, котрі становили і становлять інтерес для неї. Розглядаємо маркери, а дискутуємо, чомусь, про постаті.

У 2019 році до Одеси приїхав черговий "хороший росіянин" Дмитрій Биков, який у відповідь на запитання одеситів "Якою ви бачите роль Одеси в українському культурному потоці після того, як вона відірвалася від російського контексту?", сказав таке: "Якщо Одеса буде існувати поза російським контекстом, роль її буде досить плачевною".

Як на мене, сказане доволі показове, адже довкола Одеси настільки довго будували ауру причетності її до "руського міра" та спільні з російською культурою контексти, що і пересічні одесити, і самі росіяни стали сприймати наше місто як один із елементів великої імперії. І звісно ж із притаманним для

колоніальної ментальності провінційним пієтетом у бік кожного представника метрополії, котрий колись гостював або згадував у своїй творчості про Одесу.

Одесити часто згадують російського радянського письменника Юрія Олешу, котрий жив в Одесі й писав про Одесу, але майже не знають про українського письменника Юрія Яновського, котрий так само жив тут та писав про наше місто. Одесити пам'ятають про російського радянського письменника Валентина Катаєва і його дитинство в Одесі, але одиниці знають про дитинство в Одесі українського письменника Віктора Домонтовича. Одесити без проблем покажуть дорогу до пам'ятника Олександрі Пушкіну, але мало хто зможе вказати на будинок, де гостювала Леся Українка під час своїх численних подорожей до Одеси. Одесити мають музей, названий іменем російського радянського письменника Костянтина Паустовського, але не мають навіть меморіальної таблички на честь українського письменника Івана Нечуя-Левицького, котрий часто був в Одесі й писав про неї.

Усе це яскраво демонструє, що йдеться зовсім не про історичні постаті в одеському контексті, а більше про маркери: те, про що гучно говорилось й чим захоплювалися в часи імперії. І справа не в тім, що одесити такі погані й не шанують українських культурних діячів. Справа в довгих роках імперської політики, назва котрій "культурний колоніалізм". Так склалося історично, що в імперіях мова та культура країни-монополії сприймалася як вища над мовами й культурами колоній. Але найбільша проблема в тому, що аж після трьох десятиліть незалежності питання належного вшанування українських діячів й очищення простору від російських маркерів викликають такі жваві дискусії.

Я нічого не маю проти історичної постаті Олександра Пушкіна в одеському контексті "полювань на сарану", але щиро не розумію,

чому уваги й шани йому віддано більше, ніж історичній постаті Адама Міцкевича у тому ж таки одеському контексті. Я не розумію, звідки в Одесі є площа й вулиця імені Льва Толстого, який в місті був лише проїздом, але Одеська міська рада не підтримала назвати топонім іменем єврейського письменника, громадського діяча, основоположника сучасної літератури на ідиші Менделе Мойхер-Сфоріма, котрий доволі довго жив і працював в Одесі. Я не розумію, чому центральні вулиці міста названі іменами Буніна, Жуковського та Пушкіна, а вулиця Лесі Українки знаходиться на задвірках географії.

Достатньо лиш поверхнево проаналізувати увесь цей "одеський" культурний контекст, бодай з точки зору топонімів та найменувань, як стає зрозумілим лиш одне: наше місто досі перебуває під культурною експансією москви. Музей Пушкіна, котрий досі існує в Одесі й знаходиться на утриманні обласної ради, муніципальний конкурс Паустовського з номінацією "Популяризація творчості російського письменника" - лиш верхівка айсбергу. Якщо копнути глибше - ми досі знаходимося в ментальній окупації, досі завдяки усім цим маркерам відчуваємо свою приналежність до великого й могутнього "руського міра". І "деколонізація" сьогодні це перш за все про зміни світоглядні, самоусвідомлення й самосприяття, а вже потім про зміни таблички.

Ярослава ВІТКО-ПРИСЯЖНОК.
(Матеріал публікується із соцмереж за особистою згодою автора).

ЦІНА МИРУ. УКРАЇНА ПЛАТИТЬ НАЙБІЛЬШЕ

Майже 1000 днів триває повномасштабне вторгнення російських військ на міжнародно визнану територію України. Відкрита війна кремля зламала світовий порядок безпеки, загострила глобальне протистояння і постійно загрожувє перерости у третю світову війну.

Україна, яку підтримує весь цивілізований світ, розробила і запропонувала міжнародній спільноті свою формулу миру. 15 і 16 червня у Швейцарії, на курорті Бюргеншток в кантоні Нідвальден, поблизу міста Люцерн, відбудеться глобальний Саміт миру — дводенна конференція високого рівня щодо врегулювання війни в Україні. Про підготовку цього важливого заходу світового масштабу, спробу росії зрівтати міжнародні зусилля для досягнення миру і про очікування України від Саміту говорили у черговому діалозі кандидат філософських наук, доцент Євген Акимович і головний редактор газети Йосип Бурчо.

Євген Акимович:

— Одряду зауважимо, що глобальний Саміт миру проводить уряд Швейцарії на прохання України. На переконання Міністерства закордонних справ Швейцарії, зустріч має стати платформою для діалогу на високому рівні про шляхи досягнення всеосяжного, справедливого і тривалого миру в Україні на основі міжнародного права і Статуту ООН. Конференція повинна створити спільне розуміння рамок, які сприятимуть досягненню цієї мети. Вона також повинна розробити конкретну дорожню карту для участі росії в мирному процесі.

Йосип Бурчо:

— Але в центрі уваги буде саме Українська формула миру...

Євген Акимович:

— Безперечно. Я хочу нагадати, що Українську формулу миру у середині листопада 2022 року презентував президент Володимир Зеленський на саміті G20, що пройшов на острові Балі в Індонезії. Україна сформулювала своє офіційне бачення завершення війни, що складається з 10 пунктів: радіаційна, ядерна, енергетична і продовольча безпека, звільнення усіх полонених, виведення російських військ, недопущення ескалації, повернення справедливості, дотримання Статуту ООН, фіксація закінчення війни. А 23 лютого, на річницю широкомасштабної війни росії проти України, Генеральна Асамблея ООН переважною більшістю голосів схвалила запропоновану Україною "формули миру": за резолюцією проголосувала 141 держава-член ООН, ще 32 утрималися під час голосування (зокрема Іран, Казахстан і Китай), а сім країн виступили проти: Білорусь, КНДР, Еритрея, Мали, Нікарагуа, росія і Сирія. Отже, Українська формула миру стала міжнародним документом.

Йосип Бурчо:

— Варто додати, що порядок денний Саміту миру тривалий час дискутувався і остаточно був визначений лише в кінці травня. Зокрема, на пресконференції з прем'єр-міністром Португалії у Лісабоні 28 травня президент Володимир Зеленський заявив, що Україна визначила три основні пункти у формулі миру для розгляду у Швейцарії:

«Ядерна безпека, продовольча безпека і гуманітарний напрямок... Ці три пункти ми повинні розробити по деталях, а потім передати російським представникам і подивимось, як вони будуть готові їх виконувати».

На кінець травня вже понад 100 країн підтвердили свою участь у Саміті миру і ми продовжуємо працювати з лідерами світу заради ширшого представництва, відзначив Зеленський і зауважив: "Саме там, на саміті, ми побачимо, хто насправді у світі вірить у міжнародне право і готовий його дієво захищати. Кожен лідер, який не хоче продовження цієї війни та подальшої агресії російської федерації, може продемонструвати на саміті свою справжню зацікавленість у мирі».

Євген Акимович:

— Склад учасників Саміту ще остаточно не визначений...

— Йосип Бурчо:

— Так. Відомо, що серед тих, хто вже підтвердив участь, — голова Європейської комісії Урсула фон дер Ляен, президент Європейської ради Шарль Мішель, канцлер Німеччини Олаф Шольц, прем'єр-міністерка Італії Джорджія Мелоні, прем'єр-міністр Канади Джастін Трюдо та інші

світові лідери. До речі, Вселенський патріарх Варфоломій також буде на Саміті миру.

Раніше Володимир Зеленський закликав Джо Байдена і Сі Цзіньпіна особисто взяти участь у Саміті миру. Але Китай останнім часом заявляє, що підтримає конференцію за участю росії та України. Проблемною є участь у Саміті лідерів БРІКСу. Є інформація, що через вибори може не бути у Швейцарії Джо Байдена. А для України, зрозуміло, дуже важлива його присутність, тому й реакція Зеленського була емоційною: "Я вважаю, що президент Байден потрібен Саміту миру, потрібен іншим лідерам, які дивляться на реакцію Сполучених Штатів Америки. Неприсутність його — цьому тільки буде аплодувати путін, особисто аплодувати путін, при чому стоячи..."

Євген Акимович:

— Дехто запитувє, чому на Саміті миру не запросили росію...

Йосип Бурчо:

— Це питання Україна неодноразово роз'яснювала. Ось і нещодавно голова МЗС України Дмитро Кулеба заявив у інтерв'ю Foreign Policy, що Саміт миру передбачає коаліцію країн, яка поділяє спільні принципи. Тому, за його словами, не передбачається участь росії.

До речі, агентство Bloomberg повідомило, що в ЄС розглядають можливі рішення щодо участі росії у мирній конференції в Саудівській Аравії восени, після Саміту миру.

А тим часом росія намагається підірвати ефективність саміту у Швейцарії і, на думку речника зовнішньополітичного відомства ЄС Петера Стано, це свідчить про страх путіна.

Євген Акимович:

— Звичайно, путін боїться міжнародного осуду, тому й задіює усі можливі схеми, щоб применшити значення Саміту у Швейцарії. А ще москва «мобілізувала» усіх своїх прихильників, у тому числі в Європі, для відбілювання своєї агресії.

Недавно, наприклад, заступник голови національної ради Словаччини лідер ультраправої словачкої народної партії Андрей Данко заявив, що "росія не є агресором у повномасштабній війні проти України, а "захищає свої інтереси". А прем'єр Словаччини Фіцо у другу річницю вторгнення росії в Україну стверджував, що "війна у 2014 році розпочалася з розгугу українських неонацистів". Як тут не згадати британського політика Вінстона Черчилля, який, піднявши Велику Британію проти нацистської Німеччини у війні 1939 — 1945 років, передбачав: "Фашисти в майбутньому будуть називати себе антифашистами". До речі, режим Муссоліні називався фашистським, а гітлерівці йменували себе нацистами. Звичайно, в сучасній Україні жодних нацистів та фашистів нема. Саме Росія напала у 2014 році на Україну та показала себе фашистською державою, яка хоче знищити наш народ. Вони кажуть українцям: "Ви занадто добре живете".

Йосип Бурчо:

— Ми вже звикли, що кремль перекручує на свій лад історію, заперечує загальновідомі факти і спотворює реальність, намагаючись зробити жертвою росію.

Євген Акимович:

— Недавно господар кремля вирішив полякати молодих росіян "бандерівцями" і заявив: "Бандерівці — це послідовники такого собі Бандери, який

під час Другої світової війни співпрацював з Гітлером". Щоб нагнати ще більшого жаху, путін заявив, що Бандера мільйонами знищував євреїв, поляків, росіян і навіть, чомусь, білорусів. Тобто, це повне невігластво, аби лише очорнити Україну та борців за її незалежність. Чому ж не згадав, що Степан Бандера з вересня 1941 по вересень 1944 року перебував у німецьких тюрмах і концтаборах. А загинув він у 1959 році від руки агента НКВД Богдана Сташинського.

Йосип Бурчо:

— Все упирається в позицію росії, яка не може погодитися з самим існуванням незалежної України. Заступник голови ради безпеки рф одіозний дмитро медведев заявив, що росія буде завжди воювати проти України. "Імовірність нової сутички зберігатиметься невизначено довго. Практично завжди... Це може статися і через 10, і через 50 років", написав медведев у Телеграм.

Євген Акимович:

— Ціну медведеву всі знають. Краще звернутися до думки авторитетних світових політиків. Ось що твердить, наприклад, Вікторія Нуланд, ексзаступник держсекретаря США у справах Європи та Євразії: «Російський президент Путін вже не досяг своєї мети. Він хотів змести Україну. Він хотів переконатися, що в неї немає ні суверенітету, ні незалежності, ні агентури, ні демократичного майбутнього — серед іншого, тому що демократична Україна, європейська Україна становить загрозу для його моделі в росії, і тому що це перша будівельна цеглинка в його більшш територіальні амбції».

А глава МЗС Британії записав у центрі Києва відео, в якому розповів про два бачення майбутнього у разі належної чи недостатньої підтримки України: «Одне: ми відтісняємо путіна, є справедливий мир, і ця країна відновлює свій суверенітет. НАТО стає сильнішим, Європа стає сильнішою, Британія стає сильнішою. Але є й альтернативний сценарій, за яким ми не підтримуємо Україну належним чином, де путін накопичує перемоги в Україні, і ми будемо жити у все більш небезпечному і непевному світі». За його словами, інвестиції, які робляться сьогодні у безпеку України, є найкращими з можливих інвестицій у власну безпеку.

Йосип Бурчо:

— Військові аналітики не раз підкреслювали, що росія порушила численні свої міжнародні зобов'язання щодо поваги до суверенітету і територіальної цілісності України, включаючи визнання росією України як незалежної держави в 1991 році і Будапештський меморандум 1994 року, в якому росія конкретно зобов'язалася не підривати суверенітет і територіальну цілісність України. Тому немає жодних підстав вважати, що кремль поважатиме будь-яку нову угоду. Ось чому нам потрібна перемога на фронті. Але західні партнери обмежують використання наданої нам зброї певними умовами.

Донедавна лише дев'ять країн Європи вважали, що Україна має право використовувати західну зброю по території росії для захисту від агресії. Це — Велика Британія, Польща, Литва, Латвія, Естонія, Нідерланди, Швеція, Чехія, Фінляндія.

Правда, в останні дні, на фоні нищівних обстрілів Харкова, наші партнери змінюють свою позицію. Цьому сприяло й те, що Генсек НАТО Енс Столтенберг звернувся із закликом дозволити Україні завдавати ударів по військових цілях на території росії. З таким колективним закликом до урядів власних країн вийшла й Парламентська асамблея НАТО.

У підсумку 28 травня французький президент Емманюель Макрон заявив, що Київ має право уражати військові об'єкти на території росії, звідки здійснюються обстріли України.

За ним і канцлер Німеччини Олаф Шольц підтримував ідею дозволити Україні застосовувати західну зброю для ударів територією Росії.

Нарешті й адміністрація Джо Байдена послабила свою давню заборону Україні використовувати американську зброю проти цілей всередині росії. Втім, цей дозвіл поки що не поширюється на використання балістичних ракет АТАКСМ.

А Естонія, Латвія, Литва і Польща заявили, що, в разі серйозних успіхів російських військ на фронті, вони можуть ввести свої війська на територію України.

Так, Україна чекає від партнерів рішучих дій проти росії, яка руйнує міжнародний порядок і глобальну стабільність після закінчення Другої світової війни. Мир не дається легко, ціну за нього має платити кожна країна. Україні ж випало на долю заплатити за мир найбільшу ціну.

■ ОДЕЩИНА: ХРОНІКА РОСІЙСЬКОГО ТЕРОРУ

● **8 квітня. Під час нічної атаки ворожих "Шахедів" на 8 квітня були пошкоджені логістично-транспортний об'єкт та АЗС в Одеській області, повідомили Сили оборони півдня. Люди не постраждали.**

Під прицілом ворога була критична інфраструктура. Внаслідок нічної атаки російських дронів-камікадзе постраждали цивільні об'єкти в районі Чорноморська. Вибухова хвиля від «шахеда», що вправ, пошкодила автозаправку, вибила шибки в магазині, вікна в гуртожитку і в будівлі агропромислового підприємства.

Напружена бойова робота Сил протиповітряної оборони тривала близько 3 годин. Вдалось результативно відпрацювати по 7 баражуючих снарядах: 4 збили на Одещині, 2 — на Миколаївщині, 1 — на Кіровоградщині.

● **9 квітня. Уламки збитого "Шахеда" пошкодили приватний будинок та обірвали лінію електропередач в Одеській області вночі 9 квітня.**

Повітряні сили ЗСУ у ніч на 9 квітня знищили усі 20 "Шахедів" з 20, якими Росія атакувала Україну.

Вдень 9 квітня на Одещині теж було не спокійно. Після обіду російські окупанти випустили балістичну ракету, ймовірно «Іскандер-М», по Одеській області, повідомили Сили оборони півдня. Під ударом знову опинилася прибережна рекреаційна зона.

Лунали вибухи в Одесі і під вечір. З літака тактичної авіації, з акваторії Чорного моря, ворог завдав удару ракетами, ймовірно Х-59, по Одещині. Було влучання по одному з об'єктів, але люди не постраждали.

● **10 квітня. У ніч на 10 квітня — річницю визволення Одеси від німецько-румунських загарбників, російські окупанти запускали по Україні ударні безпілотники і били по Одещині «Іскандерами».**

Ракетного удару завдали російські нацисти по Одесі та Чорноморську. В обох містах чули гучні вибухи. За попередніми даними, ворог застосував балістичні ракети типу «Іскандер».

Під обстрілом опинилася АЗС в Одеському районі. Чотири людини загинули і семеро дістали поранення. Серед жертв — десятирічна дівчинка.

Згодом надійшло повідомлення, що у лікарні помер поранений чоловік, 12 квітня у лікарні померла шоста жертва.

У п'ятницю, 12 квітня, в Одеській області було оголошено жалобу за жертвами атаки «Іскандерами» вночі 10 числа.

Ракетного удару по Одеському району завдали російські окупанти 14 квітня. Але наші бійці ППО влучно збили обидві цілі.

Як зазначили військові, росіяни атакували Одещину з акваторії Чорного моря із літака тактичної авіації.

2 керовані авіаційні ракети Х-59 силами протиповітряної оборони знищено над морем, йдеться у повідомленні.

● **17 квітня. Інфраструктурний об'єкт Одеської області було атаковано вранці 17 квітня, повідомили в Силах оборони.**

Росіяни продовжують бити точково, використовуючи балістичне озброєння. Інформації про постраждалих та пошкодження немає.

● **19 квітня. Внаслідок ракетного удару по Одещині вдень 19 квітня пошкоджено інфраструктуру в порту «Південний», одна людина зазнала поранень.**

За повідомленням пресслужби Міністерства відновлення України, ворог атакував два термінали в порту "Південний", які спеціалізуються на перевалці агропродукції. Знищено ємкості з продукцією, яка мала йти на експорт до країн Азії та Африки.

Один з терміналів належить всесвітньо відомій сингапурській компанії "Дельта Вілмар", яка працює в Україні з 2004 року та володіє також кількома заводами з переробки агропродукції. Це понад 300 млн доларів інвестицій та майже 1000 робочих місць.

Комплекс із переробки та перевалки соняшникової та тропічних олій компанії «Делта Вілмар», що біля порту Південний, продовжував горіти два дні.

● **20 квітня. Одесу зранку 20 квітня обстріляли крилатими ракетами і балістикою. В другій половині дня окупанти повторили атаку.**

Приблизно о 5.30 росіяни підняли в повітря літаки тактичної авіації, які, перебуваючи над Чорним морем, випустили дві керовані крилаті ракети Х-59. Їх вдалося збити.

О 6.33 пролунав сигнал відбою, але вже за десять хвилин у місті прогрімив потужний вибух — прилетіла балістична ракета. Знову оголосили тривогу, яка закінчилася о 7.02.

Близько 16.30 російські окупанти завдали чергового ракетного удару по Одесі. Поранення різного ступеня тяжкості отримали 8 місцевих жителів, серед яких двоє дітей — 2021 та 2020 року народження. Пошкоджено щонайменше 20 приватних будинків.

● **21 квітня. Вдень 21 квітня у південних та східних областях України оголосили повітряну тривогу, після чого пролунав вибух в Одесі.**

Військові пізніше уточнили, що росіяни вдарили по місту балістикою, цілили по транспортно-логістичному об'єкту припортової інфраструктури.

Вибуховою хвилею та уламками ракети пошкоджено приватні будинки. Чотири людини дістали поранення. Серед постраждалих — троє чоловіків і жінка, повідомив голова обласної військової адміністрації Олег Кіпер.

● **22 квітня. Чергового дронного удару завдали рано вранці 22 квітня російські нацисти по Одеській області. Як повідомляє об'єднаний пресцентр Сил оборони по півдню України, ворог запустив сім БПЛА типу «Шахід».**

На жаль, є й влучання. Так, російські БПЛА вибухнули на території фермерського господарства, пошкодивши складські будівлі та сільськогосподарську техніку.

Люди не постраждали.

● **23 квітня. У ніч на вівторок, 23 квітня, в Одесі через атаку російських безпілотників постраждало 9 людей, серед них 4 дітей, щонайменше 14 квартир зазнали руйнування.**

У місті через падіння уламків безпілотника пошкоджено житлові будинки, магазини та автомобілі. Один багатоквартирний двоповерховий будинок частково зруйнований. Пожежу, яка виникла на місці, швидко ліквідували.

Через атаку дронів вулицю біля Пересипського мосту було тимчасово перекрито. Згодом у мерії Одеси уточнили: внаслідок ворожої повітряної атаки по Одесі пошкоджено 58 квартир у 22 будинках.

У командуванні Сил оборони півдня України заявили, що цієї ночі наші захисники збили сім безпілотників над регіоном.

Вдень над Одесою збивали розвідувальні дрони.

(Детальніше на нашому сайті pk.od.ua)

В Одесі відкрито музей геноцидів

29 травня в культурному житті Одещини сталась важлива подія — народився новий музей «Територія пам'яті» (Одеса, Головоштамт, вул. Садова, 10) — культурно-історична локація, що покликана доносити правду про злочини геноцидів, давати змогу бачити наслідки цих страшних злочинів всюди, де вони відбувались, а також усвідомити невідворотність покарання за них. Музей розповідатиме про Голокост, Голодомор, депортацію кримських татар, геноциди в інших країнах світу, а також про акти геноциду українського народу, організовані та здійснені російською федерацією під час широкомасштабного російського вторгнення.

На церемонію відкриття музею зібрались гості з різних міст України, історики, громадські діячі, військові, представники органів державної влади та місцевого самоврядування, музейники, політики, художники та письменники.

Присутніх привітали легендарний 98-літній Маріан Турський — громадський діяч, колишній в'язень гетто Лодзі, нацистського табору смерті Аушвіц-Біркенау і концтабору Бухенвальд, почесний голова Міжнародної Ради Освенцимської, голова ради Музею POLIN (Польща); Олександра Матвійчук — правозахисниця, голова організації «Центр громадянських свобод», лауреатка Нобелівської премії миру 2022 року; Ян Ерік Дуббельман — Міжнародний директор Будинку Аніи Франк (Нідерланди); представник Головного управління розвідки Міністерства оборони України Андрій Юсов та інші.

На думку перших відвідувачів, цей музейний простір є втіленням нової музейної ідеології, що роз-

глядає музей як соціокультурний інститут, здатний виконувати більш активну перетворювальну роль у суспільстві. Такий музей дає глядачам змогу отримувати не лише нові знання й відчуття причетності до історії, а й дарує естетичні враження.

За допомогою вдалого освітлення й розумного планування, що включає бібліотеку та дискусійний майданчик, створюється особлива емоційна атмосфера цього компактного за площею музею. Тут використано різноманітні мультимедійні програми, експозиції, медіа-інсталяції, фільми, пошукові бази, що дозволяють самостійно знаходити додаткову інформацію, фотографії та хроніки.

На розкриття сценарію експозиції працює й єдина в музеї унікальна картина, що своїм символізмом, філософічністю й трагічною експресією просто вражає й змушує замислитись і здивуватись в образи, створені надзвичайно талановитою заслуженою художницею України Іриною Сушельницькою.

Архітекторкою проекту стала Наталія Мерзівська — лауреатка Державної премії України у галузі архітектури, завідувачка кафедри архітектури будівель та споруд Одеської державної академії будівництва та архітектури, а сучасний дизайн-проект музею розробили студентки 4-курсу Віталіна Вербовецька, Орина Бабенцова та Орина Гончарова, які стали переможницями конкурсу на створення дизайну музею, що проводився у цьому вищі в грудні 2023 року.

«Важко переоцінити важливість реалізації цього проекту в умовах широкомасштабної війни, коли рашизм повторює геноцидні практики фашизму, використовуючи пропаганду як зброю масового ураження,

за допомогою якої держава-агресор намагається обґрунтувати свої дії з нищення українського народу, — говорить учасниця церемонії відкриття музею Ольга Буткевич — голова Української асоціації міжнародного права, докторка юридичних наук, професорка кафедри міжнародного права Київського національного університету ім. Т. Шевченка. — Вірю, що це допоможе залучити до музею людей різних поколінь, занурити їх в атмосферу певного часу, оживить події».

«Це є ще одним з виявів нашої стійкості — творити й під час війни, під звуки сирен та вибухів!», — переконаний начальник Південного міжрегіонального відділу Українського інституту національної пам'яті, офіцер Збройних сил України Сергій Гуцалюк.

Ініціатором, натхненником та організатором робіт зі створення нової локації став громадський діяч, історик, юрист, кандидат філософських наук, заслужений працівник культури України, голова правління ГО «Одеський центр дослідження Голокосту» Павло Козленко зі своєю енергійною й творчою командою.

Створення музею — не єдина добра справа цих людей. За активну їх включеність в життя регіону та країни, за найактивнішу допомогу ЗСУ, підтримку пораненим бійцям свідчить подарунок від генерала Валерія Залужного — український прапор з "живим" його підписом та побажання, щоб «Територія пам'яті» завжди була територією розуму, віри та милосердя.

Ярослава РІЗНИКОВА.

Як путін заплутався в українській Конституції...

У кремлі підготували чергову спеціальну інформаційно-психологічну операцію (ІПСО)

Правитель росії володимир путін поставив під сумнів легітимність президента України Володимира Зеленського. Його висловлювання прокоментував спікер Верховної Ради Руслан Стефанчук.

"Рекомендував би допитливим читачам опановувати текст нашої Конституції не вибірково й звернути увагу на частину 1 статті 108: «президент України виконує свої повноваження до вступу на пост новообраного президента». У демократичних суспільствах це називається безперервністю влади. Але ця «безпервність» не в російському (як «довічність»), а в нормальному, демократичному і безпечному розумінні», — написав Стефанчук у фейсбуці.

Він назвав російські наративи щодо нелегітимності Зеленського

"безглуздими".

У статті 103 Конституції сказано, що президент країни обирається на п'ять років, проте там немає положення про автоматичне припинення його повноважень після закінчення цього терміну.

Натомість 108 стаття стверджує, що «президент України виконує свої обов'язки до вступу на посаду новообраного президента».

А путін заявляє, що, згідно зі статтею 111 Конституції України, «вся влада переходить до спікера парламенту».

Однак це твердження не відповідає дійсності.

Насправді у статті 111 йдеться про можливість оголосити президентові імпідмент "у разі вчинення ним державної зради чи іншого злочину".

Виходить, путін просто сплутав

статті і дуже творчо їх протрактував.

Як повідомив BBC радник голови Офісу президента Михайло Подоляк, росія, коли поширює ці теорії, насамперед намагається посяяти серед західних партнерів Києва сумніви щодо легітимності українського керівництва, а також створити в українців відчуття, що вони перебувають "у безвихідному положенні".

(За матеріалами BBC).

У ДУСІ МЕЦЕНАТСЬКИХ ТРАДИЦІЙ" УКРАЇНСЬКО-ГРУЗИНСЬКОЇ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ

У квітні в храмі святої благовірної Тамари, Цариці Грузинської, пройшов молебень за Перемогу, за мир в Україні та Грузії, за українських воїнів, а у Грузинському культурно-освітньому центрі «Іверія» під керівництвом Шорени Геґешидзе відбувся чудовий захід. А приводом для нього стали одразу три події.

Перша — день народження відомого мецената та колекціонера, почесного радника посольства В'єтнаму, почесного працівника культури України, повного кавалера церковного ордена святого Володимира, кавалера ордена святого Георгія, лауреата літературних премій та кінофестивалів Андрія Анатолійовича Горчакова.

Другим приводом стало обрання

професора Горчакова почесним членом Одеського Дипломатичного клубу.

А ось третій привід — це щорічне святкування 14 квітня Дня рідної мови у Грузії, і грузинський оазис в Одесі відвідали в цей день високоповажні гості.

Душа грузинського народу — це музика та слово, а душа всієї Грузії — це її стародавня столиця, незабутній та гостинний Тбілісі. Тому для гостей прозвучали слова великого грузинського поета Шота Руставелі та мелодія до пісні «Тбілісо» композитора Реваса Лагіддзе у виконанні лауреатів літературних премій та заслужених працівників культури України Світлани Лукіної та Євгена Лукашова, яких вітали бурхливими оплесками.

Шановані гості, представники депутатського та дипломатичного

корпусу, журналісти, керівники міських закладів культури, мистецтва, освіти привітали Андрія Горчакова зі святами, вручили подарунки, сказали багато добрих слів на адресу свого друга та сподвижника.

Андрій Анатолійович не залишився у боргу, і ще раз підтвердив свою прихильність до меценатських традицій сім'ї, передавши фінансову допомогу грузинському храму. Гості мали змогу почути поетичні твори з вуст автора та побачити на екрані інтерв'ю багатьох відомих городян про діяльність родини Горчакових. Герой України Володимир Філіпчук, ігумена Серафима, директор-засновник Музею К.Г. Паустовського Віктор Глушаков, засновник Музейно-виставкового комплексу ім. академіка В.П. Філатова Наталія Коваленко та багато інших поділилися з екрану своїми поглядами на багатогранну особистість мецената Горчакова. Після перегляду була оголошена хвилина мовчання в пам'ять тих сподвижників, яких вже не має серед нас.

У ці складні часи, які переживає Одеса і вся Україна, подібні зустрічі задля зміцнення нашого культурного фронту, загартування духу переможного українського народу й незламних одеситів дуже потрібні й корисні.

■ ОДЕЩИНА: ХРОНІКА РОСІЙСЬКОГО ТЕРОРУ

● **24 квітня. О 7-й годині ранку ворог наніс ракетний удар по Одесі: в місті пролунало три потужні вибухи. Це сталося буквально через хвилину після оголошення тривоги. Найгучніше було в Хаджибейському районі.**

Голова Одеської ОВА Олег Кіпер повідомив у Телеграм, що наразі відомо про одну постраждалу 43-річну жінку. Вона у стані середнього ступеню тяжкості доставлена в лікарню. Близько 30 будинків пошкоджено ударною хвилею: вибиті шибки та скло, в деяких оселях впали стелі.

Через ракетний удар в Одесі було перекрито рух Спартаківської вулиці.

● **29 квітня. Російська армія завдала ракетного удару по Одесі під вечір. Наші захисники збили балістичну ракету, але внаслідок обстрілу почалася пожежа.**

Окупанти випустили по Одесі ракету «Іскандер-М» з касетною боеголовкою.

Перехоплення зенітною ракетою сталося над приморськими схилами. Осколки ракети розлетілися в радіусі кількох сотень метрів, на Палаці студентів Юракадемії, відомому як «Замок Гаррі Поттера», загорівся дах, у багатьох приватних будинках вибито шибки і пошкоджено покрівлю.

Внаслідок терористичної атаки загинули четверо людей, потім у лікарні помер п'ятий. Понад тридцять людей одержали поранення, серед постраждалих двоє дітей і вагітна жінка.

Колишній народний депутат, президент Одеської юридичної академії Сергій Ківалов також постраждав унаслідок ракетного удару ввечері 29 квітня. Його госпіталізували з пораненням ноги.

30 квітня в Одесі було оголошено днем жалоби.

1 травня у лікарні помер ще один чоловік, який постраждав від ракетного удару по одеському узбережжю 29 квітня. Таким чином, кількість жертв тієї атаки зросла до шести.

● **30 квітня. Не встиг закінчитися день жалоби за жертвами терористичного удару 29 квітня, як рашисти знову атакували густонаселені райони Одеси трьома балістичними ракетами "Іскандер-М".**

Близько пів на дванадцятку ночі 30 квітня в Одесі пролунали вибухи під час повітряної тривоги. Приблизно через п'ятнадцять хвилин у місті пролунали повторні вибухи.

Представники Сил оборони півдня України повідомили, що ракети зруйнували адміністративні та житлові будівлі, медичний та навчальний заклади. У місті проводяться контрдиверсійні заходи — шукають ворожих навідників.

Рух на перехресті вулиць Канатної з Пироговською та Пироговської з Маринської тимчасово обмежили, повідомили в Патрульний поліції.

У результаті нічної атаки російських окупантів троє людей загинули та троє постраждали, повідомили у ОВА.

У зв'язку з трагедією 2 травня 2024 року в Одеській області оголошено днем жалоби за загиблими.

● **1 травня. Ввечері 1 травня російська армія в черговий раз атакувала балістичними ракетами Одесу.**

Цього разу ворог вцілив у складські приміщення, розташовані на самій околиці, на вулиці Євгена Чикаленка. Там повністю знищено сортувальне депо "Нової пошти", приміщення спортивної та художньої гімнастики «Тріумф», і садовий центр, де вирощували розсаду.

На місці удару постраждало 14 людей, одного чоловіка госпіталізовано у стані середнього ступеню важкості в лікарню. Всім іншим допомога надана на місці. На щастя, ніхто не загинув.

● **4 травня. У суботу вдень, 4 травня, внаслідок ракетного удару по Одеському району поранено трьох людей, повідомив голова Одеської ОВА Олег Кіпер у Telegram.**

Російські окупаційні війська вдарили по Одещині ракетою "Іскандер-К". Пошкоджена цивільна інфраструктура.

● **7 травня. У вівторок, 7 травня, зенітники Повітряних сил ліквідували 2 російські керовані авіаційні ракети на Одещині.**

Це сталося, повідомляють військові, близько 14 години. Воїни зенітної ракетної Одеської бригади знищили 2 керовані авіаційні ракети Х-59/Х-69 над морем.

● **9 травня. У ніч на 9 травня рашисти атакували Україну 20-ма ударними БпЛА типу «Shahed-131/136».**

В результаті бойової роботи зенітними ракетними підрозділами Повітряних Сил та мобільними вогневими групами Сил оборони України знищено 17 ударних БпЛА на Одещині, йдеться у повідомленні командувача.

● **10 травня. У ніч на 10 травня противник застосував десять ударних БпЛА типу «Shahed-131/136» із території тимчасово окупованого Криму на південь України та дві зенітні керовані ракети С-300/С-400 із Белгородської обл. у напрямку Харківщини.**

Усі рашистські дрони-камікадзе, які були спрямовані ворогом на південні області України, знищено. Про це повідомив Командувач Повітряних сил генерал-лейтенант Микола Олещук.

● **17 травня. Уночі 17 травня росіяни атакували Україну 20 дронами-камікадзе типу "Шахед", їх усіх вдалося знищити.**

У результаті протиповітряної бою збито усі 20 ворожих "Шахедів" у межах Харківської, Полтавської, Вінницької, Одеської та Миколаївської областей.

● **18 травня. Балістичною ракетою, ймовірно, «Іскандер-М», вдарили окупанти по Одещині близько 6:00 18 травня.**

Унаслідок влучання виникла пожежа, яку оперативно ліквідовано. Люди не постраждали.

Крім того, вночі в небі регіону збили розвідувальний безпілотною «Орлан-10». Над сусідньою Миколаївщиною знищили ударний дрон Shahed-136/13.

● **19 травня. Уночі 19 травня російські окупанти атакували Україну 37-ма ударними безпілотною типу Shahed-131/136.**

Сили оборони півдня України повідомили, що на нашому напрямку знищили 24 дрони, причому 20 із них — над Одеською областю, ще три — у Херсонській області та один — у Миколаївській.

● **28 травня. Вдень російські війська завдали ракетного удару по припортовій інфраструктурі Одеси.**

Внаслідок ракетного удару є руйнування, повний їх перелік встановлюється, повідомила Одеська обласна прокуратура.

● **29 травня. О 22:26 військові попередили про ракету в напрямку Одеси.**

Через кілька хвилин у місті пролунали вибух.

● **31 травня. Ворог атакував припортову інфраструктуру.** Від балістичної ракети з касетним боеприпасом осколкові поранення отримали двоє людей: 28-річна дівчина та 37-річний чоловік.

(Детальніше на нашому сайті pk.od.ua)

ПЕНСІЇ ТА СУБСИДІЇ

Скористайтесь механізмом добровільного страхування

Ще 4 грудня 2022 року набув чинності Закон України від 04.11.2022 р. №2734 «Про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення механізму участі у загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванні» (далі — Закон №2734), яким внесені зміни і доповнення до Законів України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» та «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

В період воєнного стану цей механізм добровільного страхування став дуже актуальним, оскільки дозволяє всім, хто не має можливості працювати, сплачувати внески за себе або на користь третіх осіб, швидко, без паперової тяганини та відвідування державних установ: сплачувати добровільні внески можна незалежно від того, де перебуває людина — чи то в Україні, чи то за кордоном.

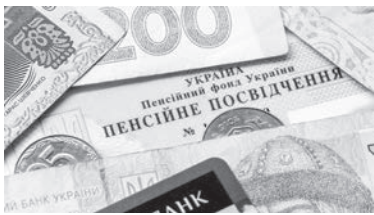
Скористатися такою можливістю можуть як застраховані, так і не застраховані особи старші 16 років.

Основними умовами добровільної участі є: наявність в реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування інформації (РЗО) про особу, на користь якої надходить внесок, та те, що вона не є пенсіонером. Тобто, добровільну участь може брати людина, яка хоча б раз працювала і за неї роботодавцем офіційно сплачувався ЄСВ, і у місяці сплати добровільних внесків вона не була пенсіонером.

Договір з Пенсійним фондом України укладається в електронній формі через вебпортал електронних послуг Пенсійного фонду України шляхом підписання Типового договору про добровільну сплату страхових внесків.

Для оформлення договору потрібно:

- авторизуватися на вебпорталі ПФУ за допомогою кваліфікованого електронного підпису (КЕП), Дія. Підпису або системи GOV.ID;
 - у меню зліва обрати розділ «Мої договори на добровільну участь»;
 - у вкладці, що з'явиться на екрані (де зазначено прізвище, ім'я, по батькові особи, на користь якої укладено договір та його дата), натиснути піктограму, позначену банківською картою;
 - у вікні, що відкриється, обрати спосіб здійснення платежу (сплатити онлайн чи сформувати платіжне доручення) та виконати його.
- Періодичність та розмір сплати добровільних внесків людина визначає самостійно, виходячи із побажань та фінансових можли-

востей.

Важливо! Щоб непрацюючій особі було зараховано повний місяць страхового стажу, сума сплачених за цей місяць страхових внесків має бути не меншою, ніж мінімальний страховий внесок.

Станом на 1 квітня 2024 року мінімальна заробітна плата становить 8000 грн, відповідно, мінімальний страховий внесок — 1760 грн (8000 грн x 22%).

Якщо з урахуванням добровільно сплачених страхових внесків та фактично сплаченого роботодавцем за застраховану особу єдиного внеску заробітна плата за відповідний місяць перевищить максимальну величину заробітної плати (доходу), з якого сплачуються страхові внески, частина страхових внесків зарахується в рахунок наступного місяця.

Сплачені внески обліковуються автоматично після надходження коштів на рахунок Фонду. Повідомлення про сплату надійде на вебпортал електронних послуг Пенсійного фонду України (<https://portal.pfu.gov.ua/>) в особистий кабінет застрахованої особи, на користь якої сплачено внески.

Перевірити дані про зарахування платежу, заробітну плату для пенсії, розрахованої з добровільно сплаченого внеску та кількість днів набутого страхового стажу можна в особистому кабінеті, сформувавши електронну довідку ОК-5.

Також, для осіб, які вже є пенсіонерами, юридична або фізична особа може здійснити персоналізовану благодійну пожертву (адресовану конкретному пенсіонеру), зазначивши у платіжній інструкції інформацію про пенсіонера, якому адресована допомога.

Благодійний персоналізований внесок, або благодійна пожертва, здійснена на користь конкретного пенсіонера, включається у виплатні документи не пізніше одного місяця з дня надходження коштів.

Пенсіонерам, зазначеному в платіжній інструкції, спрямовується 70 відсотків благодійної пожертви.

Фінансування коштів здійснюється відповідно до дат виплати пенсії (пункт 6 Постанови правління Пенсійного фонду України від 15 лютого 2023 року № 8-1 «Про затвердження Порядку сплати благодійної пожертви та виплати її частини пенсіонерам» (зі змінами)).

- онлайн — через вебпортал електронних послуг Пенсійного фонду України, мобільний застосунок «Пенсійний фонд» або через портал «Дія».

Довідково: відповідно до постанови Уряду від 08.05.2024 р. № 521 громадяни, які у 2022 році проживали на тимчасово окупованих територіях або територіях активних бойових дій, де структурні підрозділи з питань соціального захисту населення не мали можливості здійснювати свої повноваження, та яким пільги і житлові субсидії виплачувалися згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 07.03.2022 р. № 215 «Про особливості нарахування та виплати грошових допомог, пільг та житлових субсидій на період дії воєнного стану», для продовження отримання виплат повинні до 1 липня 2024 року звернутись до органів Пенсійного фонду України із заявами про призначення житлової субсидії або пільги.

Відділ обслуговування громадян №14 (сервісний центр) управління обслуговування громадян ГУ ПФУ в Одеській області.

Міфи про медичний канабіс

спростовує МОЗ України

16 серпня 2024 року буде введений у дію Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державного регулювання обігу рослин роду конопль (Cannabis)» № 3528-IX. Однак, повідомляє пресслужба Міністерства охорони здоров'я, в інформаційному просторі іноді з'являються неправдиві твердження як щодо самого документу, так і щодо застосування медичного канабісу. Розгляньмо деякі з них.

Міф: «Закон «Про медичний канабіс» легалізує наркотики».

Правда: Насправді йдеться про реалізацію права кожного пацієнта на медичну допомогу, підвищення якості надання медичних послуг в Україні. Закон чітко регламентує діяльність із вирощування сортів рослин роду конопль лише в медичних, промислових, наукових та науково-технічних цілях. Будь-яке інше використання — заборонене. Держава суворо контролюватиме обіг ліків на основі канабісу, а застосування його у рекреаційних цілях, як і раніше, залишиться під заборонаю і вважатиметься злочином.

Міф: «Новий закон сприятиме розквіту наркобізнесу в Україні».

Правда: В Законі йдеться про використання медичного канабісу лише в медичних, промислових, наукових та науково-технічних цілях. Закон визначає чіткі і суворі правила для всіх учасників виробництва ліків на кожному з етапів. Щоби здійснювати діяльність, пов'язану з вирощуванням, імпортуванням/експортуванням, виробництвом, зберіганням тощо медичного канабісу, суб'єкт господарювання має отримати ліцензію. Вирощування рослин роду конопль відбуватиметься виключно в закритому ґрунті під цілодобовим відеонаглядом і з можливістю доступу для Нацполіції.

На всіх етапах обігу медичних конопель забезпечуватиметься їхня простежуваність: кожна рослина конопель для медичних цілей, кожна партія продуктів перероблювання та кожна одиниця фасованої продукції, у тому числі рослинної субстанції канабісу, а також лікарські засоби, виготовлені з них, будуть марковані унікальним електронним ідентифікатором. За допомогою такого коду в електронній інформаційній системі можна буде простежити рух кожної рослини до аптек і пацієнта.

Міф: «Будь-яка аптека в Україні зможе безконтрольно виготовляти будь-які препарати із сировини конопль».

Правда: Щоб виготовляти і відпускати ліки на основі медичного канабісу, аптека має отримати ліцензію на здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів та ліцензії на право провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів. На підставі цих ліцензій аптека зможе придбати рослинну субстанцію канабісу та здійснювати виробництво з неї лікарського засобу у лікарській формі, яка затверджується МОЗ.

Виготовлення та продаж лікарських засобів здійснюватиметься на підставі електронного рецепта від лікаря.

Відпуск таких лікарських засобів реєструватиметься в електронній системі охорони здоров'я.

3 вересня дзвоніть на 112

Єдиний номер виклику екстрених оперативних служб 112 почне працювати в Одесі з вересня. Про це повідомили у пресцентрі Міністерства внутрішніх справ. Там зазначили, що до кінця цього року планується поширити роботу Служби 112 на всю територію України.

Наразі вона функціонує у двох макрорегіонах — центральному та західному. У травні очікується запуск у Дніпрі.

Громадяни можуть звертатися по допомогу з будь-якого куточка

України. Виклик за номером 112 перенаправляється до служб екстреної допомоги.

«На лінію 112 можуть звертатися і люди з порушеннями слуху або мовлення. Для цього необхідно надіслати повідомлення на номер 112. Після цього надійде посилання на відеозв'язок з операторами, які володіють жестовою мовою», — зазначили в МВС.

Повідомляється, що номери профільних екстрених служб 101, 102, 103 і 104 продовжать працювати і після 2024 року.

Де вища народжуваність

До п'ятірки регіонів із найвищим показником народжуваності з початку поточного року увійшла Одеська область. Як повідомили в Національній службі здоров'я України, з початку 2024 року в нашій країні з'явилося на світ 47 772 малюки.

На першому місці за кількістю народжених дітей Київ (5568 новонароджених), на другому — Львівська область (4278), на третьому — Дніпропетровська (3963), а на четвертому — Одеська (3454). Замікає п'ятірку Рівненська область (2556 новонароджених).

У НСЗУ зазначили, що програма медичних гарантій повністю покриває допомогу новонародженим і нагадали, що батьки немовлят можуть отримати послуги безоплатно за такими пакетами:

- «Неонатальний скринінг»;
- «Медична допомога новонародженим у складних неонатальних випадках»;
- «Медична реабілітація немовлят, які народилися передчасно та/або хворими, протягом перших трьох років життя»;
- «Медична допомога при пологах».

Вступна кампанія-2024 в датах

● **14 травня — 25 червня 2024 року:** основна сесія проведення Національного мультипредметного тесту (НМТ).

● **01 липня 2024 року:** розпочинається реєстрація електронних кабінетів вступників.

● **03—10 липня 2024 року:** реєстрація заяв для участі у співбесідах та творчих конкурсах (для вступу на бюджет).

● **03—25 липня 2024 року:** реєстрація заяв на вступ на контракт.

● **10—18 серпня 2024 року:** переведення на бюджет місць, що залишилися незаповненими.

● **07—18 липня 2024 року:** проведення вступних іспитів для вступу на бюджет та контракт.

● **07—31 липня 2024 року:** проведення вступних іспитів для вступу на контракт.

● **11—19 липня 2024 року:** додаткова сесія НМТ.

● **19—31 липня 2024 року:** реєстрація заяв на вступ.

● **1—5 серпня 2024 року:** формування рейтингових списків.

● **1—8 серпня 2025 року:** зарахування на бюджет.

● **1—30 серпня 2024 року:** зарахування на контракт.

Банки стали багатшими

Понад 40 млрд грн заробили українські банки з початку 2024-го, що майже на 20% більше, ніж торік. Причому 60% прибутку отримали державні фінустанови, пише «Опендатабот».

Попри те, що податок збільшився з 18% до 25%, банкам вдалося заробити на 19% більше, ніж за той самий період минулого року.

Наразі в Україні працюють 63 банки, з яких 6 державних, 14 з іноземним капіталом і 43 - з приватним. Лише 8 банків із загальної кількості отримали збитки цього року — 111 млн грн.

Усі ці установи сплатили 10,34 млрд грн (половина суми припадає на «Приватбанк») податку на прибуток — у півтора раза більше, ніж торік.

До слова, «Приватбанк» став лідером і за заробітком — 13,86 млрд грн за 1 квартал. Це третина від прибутку всіх банків. Однак це на 14% менше, ніж за відповідний період минулого року — 16,04 млрд грн.

Загалом на 6 державних банків припадає 60% від сукупного прибутку всіх установ — 24,28 млрд грн. Наразі лише Перший інвестиційний банк, який нещодавно перейшов під контроль держави, отримав за 1 квартал збитки в розмірі 7,6 млн грн.

Відповіді на сканворд, розміщений на 12-й сторінці цього номера

П	К	Б	А	Н	Д	А	С	Е	С	К
Д	Е	К	А	Н	Л	И	Р	Т	Т	
Р	А	Т	Ь	С	У	Р	О	Ж	А	Й
А	Л	М	А	З	П	Е	К	И	Н	Р
И	Б	А	З	А	Р	Д	О	Л	О	М
А	Н	Г	А	Р	К	О	К	О	О	Ж
А	С	Е	Н	А	Т	Л	І	С	Т	Н
І	К	Н							К	І
Д	Ж	Е	Й	К					Д	К
Е	Р	О							С	И
Я	С	А	К						Ш	А
		Т	А	К					Т	Б
Р	И	М	А						Н	А
З	Е	Н	І	Т					І	Т
Н	Н	Ч	Е	Р	Е	П	И	Ц	Я	М
І	Л	Ь	М	Р	А	Ш	Р	І	Г	
С	Е	О	С	О	Т	Р	Е	Л	А	Р
П	А	П	І	Р	Т	О	П	А	З	Х
О	Е	К	Р	И	М	З	Е	М	Ф	І
Р	А	Х	І	В	К	О	З	И	Р	У
Т	А	А	Т	А	С	Т	О	С	К	А

Готуємо обід з магазинних продуктів

Пельмені з морозилки
Правильно варити заморожені пельмені – це мистецтво. Щоб не зіпсувати страву, потрібно знати, яких помилок не варто припускатися.

1. Для приготування потрібно взяти велику каструлю, адже для варіння пельменів потрібно більше простору в посудині, у якій вони будуть готуватися. Каструлю наповнити водою на дві третини, накрити кришкою і поставити на вогонь. Перед тим, як кидати пельмені, воду потрібно довести до кипіння.

2. Воду потрібно посолити, а також додати туди лавровий лист, чорний перець горошком і половину цибулини (якщо вона велика) або цілу цибулину (якщо вона маленька). Крім цього, можна додати в каструлю ваші улюблені спеції.

3. Потрібно додати у воду ложку соняшникової олії, щоб пельмені під час варіння не злипалися.

4. Після того, як вода закипить, потрібно покласти в каструлю стільки пельменів, щоб вони помістилися в один шар на дно посудини. Якщо кинути більше пельменів і вони будуть, наприклад, у два шари – є ризик злипання. Далі потрібно помішати пельмені й довести воду до кипіння.

Які каші шкідливі
Всі ми знаємо, що каші зі злаків неодмінно повинні входити в раціон, бо вони містять багато корисних речовин і є справжньою скарбницею мікроелементів. Однак є винятки, твердять спеціалісти.

На думку лікарів, людям похилого віку слід бути обережними з

вживанням пшеничної каші. Ця каша містить прості вуглеводи, а вони підвищують рівень глюкози. До того ж манка калорійна, якщо варити її на молоці і додавати вершкове масло, можна сильно набрати вагу.

Манна крупа містить глютен, і організм людей похилого віку часто не переносить цей білок. Хоча багато людей навіть не помічають цього, тому що у пацієнта тривалий час немає симптомів.

Також не корисна літнім людям і вівсяна каша, особливо швидкого приготування.

Це призводить до дефіциту кальцію, що може спричинити остеопороз. Крім того, через каші гірше засвоюється кальцій з інших продуктів. Однак в літньому віці цей мікроелемент просто незамінний.

Хімікати у курячому м'ясі

Курятина не завжди може бути безпечною. Справа в тому, що птиці часто дають корм з високим вмістом гормонів, а ще – багато ліків, щоб запобігти хворобам у промисловому фермерстві. Незважаючи на те, що антибіотики захищають курей від різних хвороб, вони, на жаль, дуже шкідливі для людини. Тому ніколи не використовуйте перший навар з магазинної курки, бо при варінні більше 80 відсотків токсичних речовин з м'яса потрапляє у воду. Як готувати курку, якщо є підозра щодо її якості?

Перший спосіб
1. Промийте курку великою кількістю води, потім помістіть її в каструлю, наповнену киплячою водою.

2. Чекаємо трохи, поки вода закипить і залишаємо в ній курку ще на 15-20 хвилин.

3. Курку вийміть, добре промийте, покладіть в чисту ємність і залийте чистою водою, дочекайтеся, поки знову закипить.

Другий спосіб
Якщо хочемо приготувати смажену курку, ми повинні діяти інакше, ніж у випадку з супом.

1. Відкрийте курку і добре промийте внутрішню частину, бо там легко накопичуються шкідливі речовини.

2. Зніміть шкіру, тому що гормони росту зосереджені в основному там.

3. Більш дієвий вихід – відварити курку протягом 10 хвилин, злити воду, а потім обсмажити. Таким чином, у курки залишається набагато менше гормонів.

Спосіб третій
1. Змішайте 2 столові ложки солі, сік 1 лимона і 1 літр води.

2. Очистіть курку, промийте її у великій кількості води, потім покладіть у воду з лимоном.

3. Дайте трохи постояти, потім замаринуйте в солоному лимонному маринаді.

Не полінуйтеся виконати ці операції, це займе всього 15-20 хвилин додаткового часу, але може позбавити вас від багатьох проблем зі здоров'ям.

Як зменшити споживання цукру

Німецький журнал ЦкоTest запропонував 8 порад, з допомогою яких ви можете зменшити споживання цукру, не завдаючи собі шкоди.

- Повністю відмовтеся від цукру на тиждень або два, щоб ваші смакові рецептори знову стали чутливими до інших смаків!

- Після кількох тижнів повного утримання почніть свідомо зменшувати споживання цукру.

- Під час покупок звертайте увагу на харчові етикетки, оскільки багато оброблених продуктів містять багато прихованого цукру!

- Ходіть за покупками, тільки коли ви ситі, так ви будете набагато менше спокушатися на солодке!

- Під час випікання та варіння поступово зменшуйте кількість використововуваного цукру – спочатку до трьох чвертей, потім до половини!

- Уникайте безалкогольних напоїв! Один літр коли, наприклад, містить вдвічі більше цукру, ніж рекомендує Всесвітня організація охорони здоров'я на цілий день.

■ ДОБРІ ПОРАДИ

Пастка для комарів

Комарі водяться не лише в лісі, а й у квартирі. Зіткнутися з комарами в квартирі можна в будь-який час року – не тільки в теплу погоду, але навіть взимку. Комарі потрапляють в квартиру не тільки через відкриті вікна під час провітрювання, але і, наприклад, з продуктами з магазину чи ринку, або можуть ховатися в кімнатних квітах.

Оскільки в спеку вони блискавично розмножуються, влітку в кімнатах можуть з'явитися навіть зграї комарів.

А допомогти проти них може найпростіша саморобна пастка.

Рецепт: 1,5 ложки цукру і 3 ложки чорного меленого перцю насипати в склянку молока, потім змочити в отриманій суміші аркуші

- Їжте фрукти, наприклад, яблуко, замість торта! Він також задовольняє бажання солодкого, але, як додатковий бонус, він також містить багато корисних поживних речовин.

- Завжди їжте продукти, що містять цукор, повільно! Це підвищить їхню цінність насолоди, тому ви будете хотіти їх менше.

Пам'ятайте, немає проблем із споживанням цукру, якщо ми робимо це в помірних кількостях і віддаємо перевагу продуктам, що містять натуральний цукор. Однак якщо ми споживаємо велику кількість продуктів, що містять доданий цукор, ми можемо серйозно загрожувати своєму здоров'ю в довгостроковій перспективі.

паперу і розвісити їх в місцях скопчення комах. Комарам буде важко встояти перед запахом солодкого молока, а перець їх уб'є.

Якщо мурахи в будинку

Якщо вдома завелися мурахи, не поспішайте купувати хімічні засоби, цю проблему можна вирішити і домашніми методами.

Найпростіше відлякати мурах запахом лаврового листа, м'яти, часнику, цитрусових або оцту, оскільки вони не люблять сильних ароматів і запахів.

Розмістіть лаврове листя в тих частинах будинку, наприклад, де ви бачили мурах. Можна зробити спрей із співвідношенням 1:1 оцту та води і розсіяти його там, де ночують мурахи. Варто це робити кілька разів, бо з першого разу мурахи не зникнуть.

КОРИСНІ ПОРАДИ

Обійми лікують!

Нове дослідження вчених чітко доводить, що обійми можуть допомогти зберегти фізичне та психічне здоров'я в будь-якому віці. Особливо, коли ми переживаємо стрес і відчуваємо депресію, пише журнал Nature Human Behavior. Адже обійми вивільняють гормони щастя в нашому організмі.

Хоча світ «зменшився» завдяки соціальним мережам і новим технологіям, ми все ще живемо в епоху самотності. Нам потрібні контакти і дотики з іншими людьми, тому що без них нам погано — і психічно, і фізично.

Довгий час не було відомо, що так званий добрий дотик благотворно впливає на наше здоров'я. Довготривала самотність підвищує рівень кортизолу, гормону стресу, тому важливо цінувати близькість іншої людини. Обійми, рукостискання, поплескування по обличчю чи спині – іноді це все, що потрібно. Вчені з Рурського університету Бохума провели 212 різних досліджень і створили вичерпну картину того, як дотик може бути корисним для тіла і душі.

Дослідження за участю 12 966 людей, опубліковане в журналі Nature Human Behavior, дало деякі

підказки про важливість обіймів. Було показано, що дотик зменшує почуття болю, депресії та тривоги, позитивний ефект спостерігався як у дітей, так і у дорослих.

Хоча тип дотику (від обіймів до масажу), здавалося, не мав великої різниці, дотик до голови чи обличчя був найкориснішим. Згідно з дослідженням, більш короткі та часті дотики викликають більше позитивних реакцій.

Цікаво, що навіть дотик до неживих предметів – ковдр, подушок, навіть роботів – позитивно впливає на фізичне здоров'я, але не на психічне. Навіть новонародженим немовлятам корисні дотики, але тільки від батьків. У міру того, як ми стаємо старше, стає все менш важливим, якщо до нас торкається добре відома вам людина чи мало-відома.

Дослідники також підкреслюють, що дотики повинні бути за взаємною згодою, щоб приносили користь.

Три ознаки алкогольної залежності

Алкоголізм є серйозною проблемою. Дуже важливо зрозуміти, коли вживання алкогольних напоїв переростає в патологічний потяг до них. Ось ознаки, які можуть свідчити, що людина стає алкоголіком, пише rbc.ua.

Наявність абстинентного синдрому

На відміну від алкогольного отруєння, при якому виникає відраза до алкоголю — при абстинентному синдромі, або як його називають в народі, похміллі, у людини виникає потяг до повторного вживання, після якого настає відчуття фізичного та емоційного полегшення.

Лікар зазначив, що людина вживає, щоб відчувти себе краще. Цей стан і запускає цикл запоїв.

Втрата контролю над вживанням алкоголю

Зокрема, у такому випадку ситуацій, що дозволяють випити, стає більше, а стримуючих факторів — менше.

Людина випиває частіше, алкоголь починає супроводжувати протягом тижня, в ситуаціях де є вибір, людина скоріше обере випити, ніж провести час трезезо.

Втрата дозового контролю над вживанням

Кількість випитого алкоголю зростає, а проконтролювати дозування стає дедалі тяжче.

В такому разі людина впевнена, що вип'є всього одну-дві порції алкоголю, але щоразу перебиває.

Експерт зазначив, що додатковими, та не менш важливими

ознаками, є:

- ріст толерантності до алкоголю, щоб відчувти сп'яніння, необхідно випити більшу кількість алкоголю, ніж раніше;

- вживання продовжується попри негативні наслідки цієї поведінки;

- короточасні провали пам'яті внаслідок вживання алкоголю. Коли людина каже: я не пам'ятаю, як тут опинився або погано пам'ятаю вечір;

- втрата або зниження блювотного рефлексу від вживання навіть великої кількості алкоголю;

- коли близькі кажуть, що ви вживаєте забагато, або ви самі задумуєтесь про те, що вживаєте забагато, і це може бути проблемою.

Якщо ви помічаєте у себе ці ознаки, варто звернутись до лікаря-нарколога та психолога, що спеціалізуються на роботі із залежностями.

Хто в групі ризику розвитку алкогольної залежності

Люди з певними генетичними ознаками

Якщо в людини є порушення обміну речовин або певні спадкові хвороби, які ослаблюють організм, алкоголь швидше переробляється організмом та залежність розвивається протягом декількох років.

Жінки

У жінок менше води в організмі, ніж у чоловіків з подібною масою тіла, і через це висока концентрація алкоголю в крові настає в них швидше. Тому, якщо чоловік та жінка вип'ють однакову кількість спиртного, в жінки доза алкоголю в крові буде вищою, та сп'яніння в неї наступить раніше.

Літні люди

З віком алкоголь в організмі засвоюється повільніше. В результаті він довше залишається в організмі.

Оливкова олія проти деменції

Дієтолог з Гарвардського університету Енн-Джулі Тессе та її колеги вивчили дані майже 100 000 людей і виявили, що дорослі, які регулярно споживали більше 7 грамів, або приблизно половину столової ложки, оливкової олії на день, мали на 28 відсотків менше шансів померти від деменції.

«Оливкова олія може мати протизапальну та нейропротекторну дію завдяки високому вмісту мононенасичених жирних кислот та інших сполук із антиоксидантними властивостями, таких як вітамін Е та поліфеноли», — пояснює у дослідженні Тессе та його команда.

Дослідження на тваринах показують, що певні типи жирів, такі як мононенасичені жирні кислоти, що містяться в оливковій олії, мають охоронний ефект, а поліфеноли можуть допомогти запобігти утворенню амілоїдних бляшок, пов'язаних із хворобою Альцгеймера. Згідно з результатами попередніх досліджень, ті, хто регулярно споживає оливкову олію, мають на 30 відсотків менший ризик смерті від нейродегенеративного захворювання.

Оскільки деменція вражає дедалі більше людей у всьому світі – сьогодні їх 55 мільйонів – і рішення щодо її лікування досі не знайдено, наголос має бути зроблений на профілактиці та, серед іншого, на здоровому харчуванні. І оливкова олія, ймовірно, є ключовим інгредієнтом незмінно позитивних результатів середземноморської дієти для здоров'я.

7–9 червня в Одесі пройде XXIV Всеукраїнська виставка-форум «Українська книга на Одещині» – найбільша на півдні України. Одеська національна наукова бібліотека, що на вулиці Пастера, 13, вкотре стане місцем зустрічі письменників, фахівців видавничої справи, науковців, літературознавців, мистецтвознавців, ілюстраторів книги, бібліотечних фахівців та широкої громадськості.

Передплатний індекс — 40174.